

11 (1163)-сон 19 март 2014 йил

Оила соғлом экан — жамият мустаҳкам, жамият мустаҳкам экан — мамлакат барқарордир.

Ислом КАРИМОВ

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

жамият

ХАР КУНИМИЗ

НАВРҮЗ БҮЛСИН!

Илхом ЖУМАНОВ
фото-коллажи.

УШБУ СОНДА:

- Ҳашар — элга ярашар 2
Оддий, аммо муҳим кўниқмалар 4

- Хуқуқий маслаҳатхона 5
Муҳаммад Юсуф: Эсласак арзирли
хуш дамилиз бор 6

ОБОДЛИК ВА АХИЛЛИК НАМУНАСИ

Президентимизнинг жорий йил 24 февралдаги "2014 йилги Наврӯз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида" ги қарори, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 6 марта жорий Йилнинг март-апрель ойлари мамлакатимизда ободонлаштириши ва кўкаламзорлаштириш ойлиги хамда 15 марта — умумхалқ хайрия ҳашари куни тўғрисидаги фармацийи мазмун-моҳияти бир-бира ги яқин Наврӯз ва ҳашар умуммиллий анъаналаримиз юксак қадрланганинг ёркін инфодаси бўлди.

Ҳамжихатлик билан уюштирилган ҳашарда ҳалқимизга хос саҳоватпешалик, меҳроқибат, саранжом-сариштишлар каби фазилатлар ёркін акс этди. Ушбу тантанани муносиб кутиб олишга кизиги ҳозирлик кўриш, юртдошлиримиз ўтасида миллӣ қадриятлашимида ёланган ўзаро тутувлик, меҳр-муруватлиликни янада ошириш, беминнат кўмак беришдек эзгу

яхшилаш хамда "Софлом бола Йили" Давлат дастурида белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида ташкил этилган умумхалқ хайрия ҳашари ўлқамиз бўйлаб байрано руҳда ўтди.

12 миллион нафардан ортиқ юртдошлиримиз, шу жумладан, 8 миллион нафардан зиёд ёшлар фаол қатнашган ушбу хайрия тадбири да-

Умумхалқ хайрия ҳашари

вомида 28 минг гектардан ошик майдон ободонлаштирилди, 19 минг километрлик ариқ-зовурлар тозаланди, 9 мингдан ортиқ зиёратоҳ ва қабристонлар тартиби гелтирилди. Маҳаллалар иччи йўллари, кўчалар, йигинлар бинолари хамда гузарлар атрофларига 9 миллионга яқин манзаралари, 7 миллиондан зиёд мевали дарахт нюхоллари ва 10 миллиондан кўп гул кўчатлари ўтказилди.

Эҳтиёжданд инсонларнинг ҳолидан хабар олиб, уларга ёрдам кўрсатиши азалий қадриятларимиз бўлиб келган. Шу мақсадда кам таъминланган, бокувчиниси йўқотган оиласарнинг, кекса ва ногиронлар, ёлғиз каријарларнинг 310 минг квадрат метрдан ортиқ ҳажмдаги ўй-жойлаши таъминалаб берили. Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтоҷ қатламларининг ўй-жойларини таъминалаш ва эҳтиёжданд оиласарнли моддий жиҳатдан кўллаб-куватлаш учун жами 3,5 миллиард сўмдан ортиқ маблаб сарфланди.

Айниска, ҳашар куни маҳаллаларда ўзга яқин ижтимоий обеъктлар, шундун 66 то майший хизмат кўрсатиши шоҳобаси, 15 та ишлаб чиқариши цехи, 2 та маҳалла гузари, 9 та болалар спорт майдончиси ишга туширилгани. Наврӯз арафасида шу худудлар аҳолисининг янада бир қувончига ёланди.

Ўз мухбиришимиз

БОЛА ҲУҚУҚЛАРИНИНГ МУСТАҲКАМ ҲИМОЯСИ

Мамлакатимизда болаларнинг ҳуқук ва манфаатларини ҳимоя қилиша доир бир қатор конун ҳужжатлари қабул қилиниб, бу борада конунчилик тизими яратилган. Жумладан, мазкур тизим Конституциямиз хамда Фуқаролик, Оила, Мехнат, Жиноят-ижроия, Мъамурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекслар, "Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида" ги Конун, шунингдек, мазкур йўналишга таалуқли масалаларни тартибига солувчи бошка норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ўз ичига олади. Ўзбекистон

вомида 374 марта оғзаки ҳуқуқий тарбибот тадбирлари ўтказилди. Умумтаълим мактабларида бола ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мавзуусида давра сухбатлари ва савол-жавоб кечалари ташкил этилди. Ушбу тадбирлар ва тарбибот ишлари жараённида тарқатилган 20 турдан ортиқ кўргазмали плақат ва буклетларда соғлом турмуш тарзи, бола ҳуқуқлари мавзуалири қамрап олини.

Радио-телевизионе ва матбуот националида мутахассисларнинг ушбу мавзуга доир эълон қилинаётган бир қатор

таҳлилий чиқишилари хам ётишиборга молик.

"Софлом бола Йили" Давлат дастурида белгиланган вазифалар ижроси юзасидан адлия бошқармасининг режасига мувофиқ мактабчача таълим мувассасалари, умумтаълим мактаблари ва касб-хунар коллежларида "Бола ҳуқуқлари — бола нигоҳида", "Менинг ҳуқуқим — келажаги пойдевори" мавзууларида жонли мулоқотлар, давра сухбатлари ўтказилмоқда. Қуонарлиси, болаларнинг ёшига мос тарзда содда ва таъсиричан услубларда олиб бориладиган бундай тарбибот тадбирларига фарзандларимизнинг қизиқишилари катта бўлмоқда. Буни улар билан кечадиган жонли мулоқотлар, савол-жавоблар, қизиқарли сухбатларда яққол кузатиш мумкин.

Наима ЯДИГАРОВА,
Наманган вилояти адлия бошқармаси "Тарбибот ва ҳуқуқий маърифат"
бўлими етакчи маслаҳатчisi.

БИЛИМ КЎЗГУСИ

Мактаб ўкувчиларининг фанлар бўйича билим ва кўнгималарини кенг шакллантириш максадида республикамиздаги таълим масалаларида анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган фан ойликлари натижасида ўкувчилар ўтасида билим олишга, фанларни чукур эгалашга иштиёқ кучаймоқда.

Бизнинг мактабимизда ҳам шу йил февраль ойида бўлиб ўтган математика ва информатика фанлари ойлиги қизиқарли кўриктанловлар, беллашувларга бой бўлди. Фан ойлиги бошланishi ва охирида 5-9 синфларда математика ва информатикадан тестлар олиниб, ўкувчиларнинг билим самарадорлиги баҳоланди. Аниланган бўшилклярни бартараф этиш максадида ой давомида кўшимча дарслар ташкил этилди.

Қуонарлиси, ойлик мобайнида ўкувчиларнинг мазкур фанларга бўлган қизиқишилари кучайди ва фан тўғараклари фаолияти янада фаоллашиди. 5-9 синф ўкувчилари ўтасида бўкетлар, рефератлар, деворий газеталар, кўргазмали қуроллар танлови ўтказилди. Информатика фани ўқитувчisi Гулнора Шарипова ҳамда математика фани ўқитувчisi Феруза Бобоевалар ташаббуси билан ўтказилган "Қизиқарли математика", "Ёш математиклар беллашуви", "Энг зукко математик ва информатик" каби синфдан ташқари тадбирлар қизиқарли савол-жавобларга уланиб кетди.

Фан ойликлари якунидаги бўлиб ўтган фестивалда фаол ўкувчилар, беллашув ва танловлар голиблари мактаб маъмурини томонидан рағбатлантирилди.

Нилуфар АБДУҚОДИРОВА,
Ҳамза туманидаги 215-умумий ўтара таълим мактабининг математика фани ўқитувчisi.

лан ўтказилган "Қизиқарли математика", "Ёш математиклар беллашуви", "Энг зукко математик ва информатик" каби синфдан ташқари тадбирлар қизиқарли савол-жавобларга уланиб кетди.

Фан ойликлари якунидаги бўлиб ўтган фестивалда фаол ўкувчилар, беллашув ва танловлар голиблари мактаб маъмурини томонидан рағбатлантирилди.

Нилуфар АБДУҚОДИРОВА,
Ҳамза туманидаги 215-умумий ўтара таълим мактабининг математика фани ўқитувчisi.

ЎЗАРО ФИКР АЛМАШИЛДИ

"Ўзбекистон SOS Болалар маҳаллалари" ўшмаси оиласар ва болаларни ижтимоий муҳофаза қилиш борасида давлатимиз томонидан белгиланган вазифаларни ҳаётга татбик этишда ўз улушини кўшиб келмоқда.

Еҳтиёжданд инсонларнинг ҳолидан хабар олиб, уларга ёрдам кўрсатиши азалий қадриятларимиз бўлиб келган. Шу мақсадда кам таъминланган, бокувчиниси йўқотган оиласарнинг, кекса ва ногиронлар, ёлғиз каријарларнинг 310 минг квадрат метрдан ортиқ ҳажмдаги ўй-жойлаши таъминалаб берили. Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтоҷ қатламларининг ўй-жойларини таъминалаш ва эҳтиёжданд оиласарнли моддий жиҳатдан кўллаб-куватлаш учун жами 3,5 миллиард сўмдан ортиқ маблаб сарфланди.

Тошкент шахар меҳнат ва ахолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош-кармаси, "Маҳалла" жамоат фондни, "Камолот" ЁИХ ва бошқа бир қатор жамоат ташкилотлари вакиллари қатнашган мазкур тадбирда ушбу лойиха дирасида қилинаётган ишлар, галдаги вазифалар хусусида атрофлича фикр алмашилди.

Ўз мухбиришимиз

ТЕКШИРУВЛАР ҚИСҚАРМОҚДА

Мамлакатимизда тадбиркорликни ривожлантириш ва унинг ҳуқукий ҳимоясини таъминлаш — амала оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг асосий йўналишларидан бири хисобланади. Ҳўжалик юритувчи субъектларга ташқаридан ноконуний аралашувларнинг олдини олиш максадида Бектемир тумани Давлат санитария эпидемиология назорати маркази томонидан санитария тарбибот ишлари олиб борилмоқда ва уларнинг ҳуқуқлари туширилмоқда. Айниска, Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан соҳага оид қабул қилинган қарорларнинг ўз вақтида ва доимий бажарилиши натижасида текширувлар янада қисқартирилади. Бу ўз навбатида тадбиркорлар фаолиятига четдан аралашувнинг кескин камайишига олиб келади.

Ўзбекистон Республикаси "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида" ги Конунининг 39-моддасида "Назорат қилувчи орган режали текширув ўтказишнинг бошланishi ҳақида текширув ўтказишнинг камида ўттиз календарь кун олдин тадбиркорлик субъектини текширув муддатлари ва ўтказиш предметини кўрсатган холда ёзма шаклда хабардор килиши шарт"лиги белгиланган. Шунга асосан тадбиркорлик субъектларига хабарномалар ўз вақтида жўнатилмоқда. 2013 йил январь-февраль ойларида назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгашининг руҳсати билан бешта режали текширув ўтказилган эди. 2014 йилнинг иккى ойи давомида эса бу кўрсаткич тўрттани ташкил этиди ва ўтган йилга нисбатан назоратлар сони 20 фойзга қисқарди.

Максуд МАХМУДОВ,
**Бектемир тумани дсэнм
коммунал гигиенаси
бўлими мудири.**

Вобкент туманиндағы Ҳажувон маҳалласында йүлнингиз түшсө, ҳар бир хонадан атрофини бөг күрки, саранжомлик безаганидан дилингиз күвнайды. Бу худуд ахли аллақачон баҳорги ишлар тадоригини күраёттган, хусусий тадбиркорликни йүлга күйиб, ахоли дастурхонини ноз-неъматлар билан түкин килаёттган тадбирли инсонлар гүшасидир.

— Маҳалламизда 944 хонаданда 4114 нафар киши истиқомат қиласы, ҳар бирининг қалбы бир олам, ўз орзумидлари бор. Нуронийлар күнглида яхши кунлар шукронасы, ёшларда эртапки кунга ишончу шижаот мұжассам, — дейди маҳалла раиси Рустам ака Ғуломов. — Касбу кори, турмушы ва юмуши турлича бўлса-да, ахиллик хикматини англаган маҳалладошларимиз билан бамаслаҳат фаолият юритапмиз. Ўтган 2013 йилда худудимиздаги 320 хонадонни тоза ичимлик туви билан таъминлаб, тўрт километрдан зиёдроқ ички йўлларни ҳашар йўли орқали таъминаладик.

Оилаларда соглом маънавий-ахлоқий муҳитни шакллантириш мақсадида маҳалламиз маслаҳатчиси Мунаввар Эргашева ҳамда хотин-қизлар кўмитаси бошлангич ташкилоти раиси Шаҳодат Асадовалар кўпни кўрган кайвони момларимиз билан бамаслаҳат ишлашмоқда. Ота-оналар билан тез-тез очик мулоқотлар ўтказиб турилади. Шунингдек, вояга етмаганлар ўртасидаги жиноятичилик ва хукуз зарликларнинг оддини олишга жиддий масъулият билан ёндашамиз, упарнинг бўш вақтларини ётишиборсиз қолдирмасдан ўғил-қизларни спорт, амалий саньтат ва фан тўғракларига жалб этаямиз. Худудимиздаги 6- ва 37-мактаб ўқитувчилари жамоаси бу борада бизга кўмак бўлаёттир. Тавлиим мұаассасалари, фермер хўжаликлиари, тадбиркор ва хунармандлар билан мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатилган, шу боис коллеж битирувчиларини доимий иш ўринлари билан таъмин-

ҲАЖУВОНЛИК ОҚИЛА АЁЛЛАР

лашга қаратилган сайди-харакатларимиз самарали кечмоқда. Ёшларимизнинг илм олишга иштиёки баланд. Биргина ўтган йилнинг ўзида уларнинг 70 нафарга якими олий ўқув юртлари талабаси бўлиши.

Ҳажувонда хотин-қизлар кўмитаси бошлангич ташкилоти раиси Шаҳодат опа Асадова маҳалладаги 2039 нафар хотин-қизларнинг сирдоши, маслаҳаттўйидир. Ўғил-қизининг яхши кунини кўришни орзулаган, касаначи-

ли, рўзгорга кўмак бўлсин деб, оиласиги тадбиркорликни нимадан бошланиши ўйлаб турган аёл борки, аввал у кишига маслаҳат солади. Ширин сўзнинг оҳанрабоси накадар кучли эканлигини узоқ йиллар мактаб жамоасига раҳбарлик қилганида яхши англаған Шаҳодат опа ҳаммани "она қизим", дейа хурматлайди.

— Президенти мизининг "Айниқса, қиз болаларни тарбиялаш, уларнинг замонавий билим ва касб-хунарларни эгаллашига ёрдам бериш, эрта нижохларни ниг, оиласиги низоларнинг олдини олиш,

урф-одат ва маросимларни ихчам ва тартибли ўтказиш каби вазифаларни ҳал қилишда биз кўпни кўрган, тажрибали маҳалла фаолларига таянамиз", деган сўзлари маҳалламиз жонкўяр фаолларини масъулият билан янада кўпроқ ишлашга ундейди, — дейди Шаҳодат опа. — Республика хотин-қизлар кўмитаси ташаббуси билан ўтказиб келинаётган "Хотин-қизлар кўмитасининг ён намунали бошлангич ташкилоти" кўрик-тандонининг

республика босқичида иштирок этиб, "Энг намунали маҳалла хотин-қизлар кўмитаси бошлангич ташкилоти"номига мушарраф бўлдик. Мазкур тандон ҳар бир иштирокчига ҳаққий маънода маҳорат мактаби бўйди. Ҳамкасларимиз билан фикр алмашиш имконини ҳам берди.

— Эрта никоҳ натижасида келиб чиқадиган ноҳушклилар аввало келининг руҳияти ва жисмидаги ўзгаришларда акс этади. Шу сабаб, маҳалламизда ташкил килинган "Ораста кизлар" тўгарагида ўн иккى ийлилк таълим мажбурийлиги, эрта тугурунинг она ва бола саломатлигига салбий таъсири хусусида шифокорлар, фоллар иштирокида сухбатлар уюштирилати, — дейди Шаҳодат опа. — Ҳар жума кунги сухбатларда қизларимизнинг хошишига қараб оила тутумлари, меҳмон кутиш одоби, шахсий гигиена ва репродуктив саломатликка доир мавзулар тандонади. 2013 йили маҳалламизда туғилган 96 чақалоқнинг барис соглом оиласиги муҳитда камол топишашётгани кувонарли ютуғимиз, деб ўйлайман.

Бир нарсани англадиқки, ҳажувонлик аёллар бекорчиликни касб қилиб, кўча-кўйда ўтган-кеттанинг гибатини қилиб ўтирадиганлардан эмас. Бироқ ўқитувчи, бироқ тикувчи яни пазанди. Уларнинг кўпчилиги маҳалладаги Дилором Савриева ҳамда Марзия Эдгоровалар бошчилик кўяётган фермер хўжаликлари, "Бухоро Баҳор" кўшма корхонасида ишлаб, дастурхонини тўкин, турмушини фаровон қилиб, гўзал ҳаёт кечиришмоқда.

Маърифат АБДУҲАМИДОВА,
"Оила ва жамият" мухбири.
Бухоро вилояти.

ЭРТАМИЗ ЭГАЛАРИ АРДОКДА

Тарбияли ёшларни кўрганимизда, ёнгавало, "Кимнинг фарзандлариди, яхши маҳаллада яшайсиз, ота-онангизга раҳмат" деб мақтаб кўямиз. Юртасидаги азалдан маҳалла ва оила ўртасидаги мустаҳкам ҳамкорлик вужудга келган. Бу эса келажан эгалари — ўғил-қизларимизнинг ҳар тарафлама соглом ва комил инсонлар бўлиб вояга етишида муҳим омил ҳисобланади. Тарбия бора-сидаги миллий анъанарапримизнинг аксарияти қофзарларда битилмаган бўлса-да, улар биринчи навбатда оиласа, маҳалла ва мақтабда ўшар онгига табиии равишда сингдириб борилади.

Президентимиз раҳнамолигида мустақиллигимизнинг дастлабки йиллариданоқ, мамлакатимизда ёшлар масаласига асосий йўналишлардан бириси сифатида ўтибор қаратиб келинмоқда. Айниқса, бола онгини соглом маънавий муҳитда шакллантириш мақсадида "Мактаб — маҳалла — оила" тамойили асосида олиб борилаётган ишлар яхши самара беряпти. Ўтиборли жиҳатдан шуки, бола ўзи таҳсил олаётган мақтабда устозидан ибратли сабок олса, маҳалласида ҳам миллий қадриятларга, катталарга хурмат шаклланади. Демакки, оиласидаги соглом муҳит унинг жамиятга бўлган ижобий фазилатларини ҳам мустаҳкамлайди.

Гарбия

Айрим оилалардаги нософлом муҳит, ота ёки онанинг бола тарбиясида иштирок этасмаслиги каби кемтиклилар фарзандга салбий таъсир кўрсатади. Оқибатда нозик қалб жароҳатланади, тажанг, серхаж, кўпол бўлиб қолади, ҳатто ёши улуг кишиларга нисбатан хурмат хиссига сусайди, ишончин йўқолади, натижада ҳаётга қараши ўзгарида, илм олишга бўлган иштиёки сўнниб боради. Бундай пайтда болага ва унинг оиласига мақтабда устоз-мураббийлари, маҳаллада эса кайвони онахон ва ҳаёт тажрибасига эга отахонлар тўғри йўл кўрсатишлари керак.

Конституциямизнинг 64-моддасида ота-оналар ўз фарзандларини вояга етгунларига кадар боқишишга барбиялашга мажбурилиги белгилаб кўйилган. Уларнинг ҳар жиҳатдан соглом ва бақувват бўлиб улгайшига, маънавий етук шахс сифатида шаклланшига барчамиз бирдек масъулмиз. Ушбу жавобгарлик ҳар биримизни таълим ва тарбия борасида ниҳоятда хўшёр бўлишига ундаш билан бирга, уларнинг нозиги қалбларига Ватанни севишидек улуг туйгуларни сингдириб боришни ҳам юклайди.

Малоҳат БАДАЛБОЕВА,
Республика Ёнгин ҳаффизлиги олий техник мактаби гуманитар ва ижтимоий-иктисодий Фанлар кафедраси катта ўқитувчisi.

— Ҳарбий хизматчилик оиласи, деган ном бугун менга ўзгача ифтихор багишлайди, — дейди Андикон шаҳридаги ҳарбий гарнizonda хизмат қилаёттган ҳарбий хизматчи Шоҳруҳ Султонов. — Ёшлигимдан шу касбга мешр бердим. Аввалига оддий кизиқиши дейа ўйлаган оиласиги кейинчалик қатъий қароримни кўллаб-куватлашиди. Бу гуниги кунда орзуларим ушашиб, ҳарбий деган шарафли номни оқлаш учун тинмай ҳаракат килаяпман. Отонам, умр йўлдошим, фарзандларимнинг мешр-муҳаббати мени доим олга интилишга, янада жасур бўлишига унайди.

Асли Фарона вилоятининг Тошлок туманида туғилган Шоҳруҳ Султонов тандони касбни садоқат билан ўрганиб, ўн йилдан бўён ушбу масъулиятли соҳада хизмат қилиб келмоқда. Ватан химоячилари учун давлатимиз томонидан кенг имкониятлар яратиб берилганлигини Шоҳруҳ бек ҳам чин дилдан англайди ва ўзиммасидаги мукаддас бурчни сиддиқилдан адо этиб, қончилари ўтиришга эришаёттир. Ўтиборлиси, Ўзбекистон Республикаси Куролли Кучлари тизимида анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган "Энг илгор сержант" тандонида бир неча бориричи ўринни эгаллаб, махсус дипломлар билан тақдирланди. Айниқса, ўтган йили Тошкент ҳарбий округи сержантлар тайёр-

ОИЛАМ БИЛАН ФАХРЛАНАМАН

лаш мактабида ўкув жараёнида "Жанговар ва маънавий-маърифий тайёргарликда эришган ютуқлари ва намунали ҳарбий интизоми учун" фахрий ёрлиги билан тақдирлангани юрагидаги Ватан меҳри, унинг химояси ва бурчга бўлган садоқатни яна да юксалтириди.

Умр йўлдоши Дилрабо ҳам доим унга ҳамфир, у Андикон давлат тиббийт институтини таомлаган, айни пайтда фарзандлар тарбияси билан машгул.

— Бир пайтлар ҳарбий кийим кийганларга бошкача ҳавас билан қарардим, — дейди Дилрабо. — Бугун эса ана шундай инсон билан турмуш кечираётганимдан хурсандлан. Фарзандларимни ҳам отасидай

мард, жасур, Ватанимизга муносиб инсонлар қилиб тарбиялашга ҳаракат киламан.

Бизни ҳар қадамда дуо күлгувча онаримиз баҳтилигизга ҳамиша соғ-омон бўлишсин, — дейди Шоҳруҳбек. — Бизга мешр-муҳаббатли опа-сингилларимиз, аёларимиз бор экан, оиласигаримиз тинч ва файзли. Уларнинг осойишта ҳаёт кечиришлари, жондан азиз ўртимизнинг тинчлиги учун биз — Ватан ўғлонлари доимо қалонимиз. Улуг халқимизнинг бизга бўлган ишончини ҳамиша чин дилдан хис этамиз.

Зумрадхон АБДУЛЛАЕВА,
"Оила ва жамият" мухбири.
Андижон вилояти.

Шифокорларнинг ёшоналарга бола парваришида йўл-йўрик кўрсатилиши мухимдир. Мутахассисларнинг таъкидлашича, хозирда ёш оналар ҳам бу масалада кўни-кўши, опасингиллардан маслаҳат олишдан кўра кўпроқ шифокорларга мурожаат этиб, уларнинг кўрсатмалари амал қилаётгани ижобий ҳодир.

— Бунинг учун албатта, шифокорлар ҳам замон таблаблари даражасидир билимга эга бўлиши лозим, — дейди Самарканд шаҳридағи З-сонли турурук мажмумининг чакалоклар бўлими мудири, неантолог Нигора Рўзимуродова. — Турурукхонамиздаги 15 нафар неантологларнинг барчаси Жаҳон соғлини сақлаш ташкилоти дастурлари асосидаги эффектив перинатал қаров бўйича малакаларини ошириб келишиди. Болаларга дўстона муносабат, болани кўкрак сути билан катта килиши, беҳатар оналик принциплари хаётга кенг жорий этилган.

Республикамизда оналик ва болаликни муҳофаза килишига оид ишлар доирасидаги янги туғилган гўдаклар соғлигини асрар-авайлашга каратилган амалий чора-тадбирлар ўз ижобий самарарапини бермоқда. Илгарилари кариб ҳар тўрт гўдакдан бирда ич кетиши, асфиксия каби ҳолатлар кузатиларди. Шунингдек, тил оқариши, яъни еликиш, тери касалликлари, киндиқ тизимининг яллигланиши, конъюктивит каби хасталиклар ҳам гўдакларда тез-тез учраб турарди. Бугун бу хасталиклар янги туғилган чакалокларда кариб кузатилмайти. Бир қараганда унчалик ахамиятлайди туюлмайдиган ҳолатлар, яъни боланинг туғилганиданоқ онаси

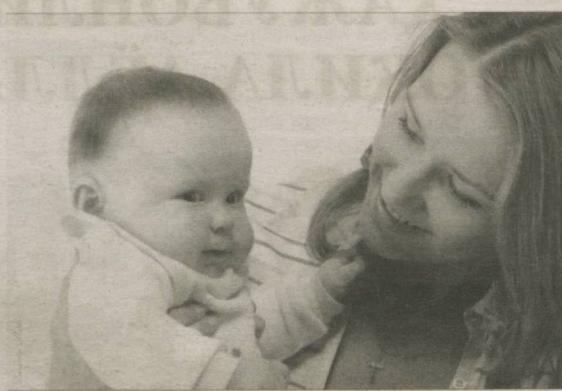
ГЎДАК ПАРВАРИШИ: ОДДИЙ, АММО МУХИМ КЎНИКМАЛАР

билан бирга бўлиши, унинг йўргагини бўшроқ кўйиш, гўдакни кўкрак сути билан боқиш унинг янада соғлом ва баркамол ўсишида мухим ўрин тутади. Аслида шундай оддий кўникмаларни ҳам оналар ўз вақтида англашлари учун шифокорлар доимий тушунтириш олиб боришлари зарур. Сабаби, бэъзи ёши катта онахонлар, қайноналар келинларининг бу вазифаларни бахаришини унча хушламай "Менинг болаларим мана бундай катта бўлишган", дёя ўз билгандарича иш тутиши исташади ва бундай муносабат, оз бўлса-да, учраб турибди.

Шу билан бирга, замонавий технологиялар ёрдамида хатто 700 грамм оғирлика түғилган гўдакларнинг ҳам яшаб кетаётганини кўргач, онахонларнинг ҳам беҳатар оналик принципларимизга нисбатан ишончи ортиб бораётгани яққол сезилмоқда.

ОНА СУТИНИНГ АФЗАЛЛИГИ

Она сутининг афзаликлири ҳақида кейинги Йилларда дунё олимлари, мутахассислар томонидан жуда кўп фикр-мулоҳазалар бидириялти, тадқиқотлар ўтказилмоқда. Тадқиқот натижаларига кўра, она сути билан катта бўлаётган гўдакнинг олти ойгача бўлган муддатда яшаб кетиши имконияти кўкрак сутидан баҳраманд бўлмаган бо-

лаларга нисбатан 14 фойзга кўпроқдир.

Шунингдек, она сути бола организмини кувватлантириб, улгайгандан сурункали касалликлар билан хасталанишининг олдини олишга ҳам ёрдам беради. АҚШ ва Буюк Британияда яқин Йилларда ўтказилган тадқиқот натижаларига кўра, она сути билан катта озиқланган болалар камроқ хасталаниши эвазига соғлини сақлаш тизимиға иктисодий жиҳатдан анча фойда келтиради.

Гўдагини эмизган оналарнинг эса, ўз навбатида, турурдан кейин соглиги тезда яхшиланиб, аввалиги холига кайтишлари осон кечади. Шунингдек, улар турурдан кейинги асабиблиқдан холи бўлиб, кейинчалик кўкрак бези ҳамда тухумдонлар сараторни хасталигига чалиниши эҳтимоли камроқ бўлар экан.

Юртимизда бола саломатлиги учун мухим аҳамиятта эга бўлган она сутининг фойдаси ҳақида жойларда кенг кўламли тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилмоқда, бу ишга хотин-қизлар кўмиталари, маҳалла фаоллари, кенг жамоатчилик ҳам жалб килинган. Ҳалқаро болалар ташкилоти ЮНИСЕФ томонидан бу борада катор лойихалар мамлакатимизда ҳам татбиқ этилган.

ЎЗ ВАҚТИДА ЭМЛАНМОҚДА

Таҳлилларга кўра, 2013 йилда юртимизда мутлако соглом болалар туғилиши 63 фойздан ошди. Дунёнинг ривожланган давлатларида мазкур кўрсатки 70-72 фойзни ташкил этишини инобатга олсанак, улосса ўз-ўзидан аён.

Болаларнинг ирсий хаста-

ликлар ва нуқсонли туғилиши хавфи 2000 йилдагига нисбатан жорий йилдан 14 фойзга камайтган. Ёки 92 фойз ўғил-қизларнинг вазни ва бўйига доир кўрсатчилари Жаҳон соғлини сақлаш ташкилоти стандартларига тўлиқ мос келаётганини хам кувонч билан таъкидлаш мумкин.

Мамлакатимизда болаларни ўз вақтида эмлашнинг мукаммал тақвими ишлаб чиқилган. Шунга асосан, бугунги кунда юртимизда болаларнинг 98 фойздан зиёди олдини олиш мумкин бўлган инфекцияларга қарши эмланмоқда. Бунинг натижасида полиомиелит, чақалоқлар қоқшоли, дифтери, кизамик каби касалликларга бутунлай барҳам берилди. Қатор юкумли хасталиклар билан оғриш ҳолатлари кескин камайди.

Бу рақамларни шунчаки ўқиб ўтиш эмас, жиддий тасаввур этсангиз, ушбу мисоллар юртимизда инсон саломатлиги учун қилинаётган кенг камровли ишларимизнинг жуда катта ошижалари эканини англайлай. Назаримизда, бир кун хаста фарзандига термулган онани кўз олдингизга келтиришнинг ўзи кифоя. Дейлик, нуқсонли болалар туғилишининг хавфи 14 фойзга камайтган ҳам юзлаб оналарнинг кўзларида бир умрлик мунг, оиласида дард пайдо бўлмаслигини англатади. Бундай рақамлар замиридан мамлакатимизда тиббиё соҳасида изчил ўтказилётган ислоҳотларнинг мазмун-мөҳияти яққол акс этиб турибди.

Зеро, чақалок соғлом туғилиб, хонадонга тўқис кувонч олиб келишига нима етсин?!

**Гулруҳ МўМИНОВА,
“Оила ва жамият”
муҳбири.
Самарканд вилояти.**

ЭЗГУЛИККА ЭШ ОДАМЛАР

нинг олти километрига асфальт ётқизиши, Корахитой қишлоқ врачлик пунктининг янги биносини бўнуд этиши ишлари ҳам режалаштирилган.

Хукуматимиз томонидан кабул қилинган Бандлик дастурини изчил амалга оширишда биз ҳам кўлимиздан келгунча кўмаклашамаймиз. Чунки ахорини доимий ва мавсумий ишлар билан бандлигини таъминлаш ҳар доим дик-кат-этиборимизда бўлиб келган.

Ўтган йилда Оҳангарон шифер ОАЖга қишлоғимиздан 50 нафардан зиёд қиши ишга қабул қилинган бўлса, шу ердаги шакар заводи ҳам 50 нафар фуқарони ишли бўлишида якнандан ёрдам кўрсатди. Шунингдек, ҳар йили коллеж битирувчилари худудимиздаги 72 та фермер хўжаликлари томонидан ўз касбларига қараб,

турли ишлар билан таъминланниб келнимоқда. Шу ўринда Шункор Умрзоков раҳбарлик қилаётган "Сарвар Азиз Умрзок" фермер хўжалиги хомийлигига 2012 йилда қишлоқ фуқаролар йигинимиз биноси замонавий тарзда кайта таъмирдан чиқарилганини ҳам таъкидлаб ўтишим жоиз.

— Хамфирлилини кушнинг иккита канотига уҳшатаман, — дейди Корахитой КФИ маслаҳатчи Насиба Мўдинова. — Қаерда иноқлик бўлса, шу ерга барака ҳам оқиб келаверади.

Буни қишлоғимиздаги кексаю ёшлар яхши англашади. Ахил-иноқлик хикмати бола тарбиясидан тортиб, оилавий тадбирлар, маҳаллалардаги ишларимизда ҳам яққол акс этаётганига гувоҳимиз.

“Устоз отангдек улуғ”, “Тарбия оиласидан бошланади”, “Гиёҳвандлик ва бошқа иллатларнинг салбий

оқибатлари”, “Тиббий кўрик — соғлигимиз гарови” каби бир катор мавзуларда хотин-қизлар кўмитаси ва бошқа жамоат ташкилотлари, хукуни муҳофаза қулувчи идоралар вакиллари, диний уламолар ва мутахассислар иштирокида маҳаллаларимизда турли тадбирлар мунтазам ўтказилётган.

Миллий урф-одатларимизга кўра, ҳар йили улуғ байрам ва хайтлар муносабати билан кекса онахон ва отаҳонлар, қаровчисиз, кам таъминланган, ногиронлар ҳолидан хабар олишга, имкони етгунича моддий ва маънавий жиҳатдан кўмак беришга одатланганимиз. Айтиш мумкини, кекса авлоднинг панд-насиҳати биз учун хаётий ибратидир. Айниқса, мустақил хаёт остонасида тургани ёшларимизни турмушга тайёрлаш, ҳар бир оила-да ўзаро тутувликнинг сир-асорини тушунтиришга алоҳида аҳамият беряпмиз.

Назаримизда, ҳар куни мунаvvар тонг отишни, бобо кўёшнинг мамнун холда ботишни кутган ва кузатган инсон борки, тирикликнинг қадрига этиш кераклигини чукур англайди. Эзгуликни ўзларига эш билган корахитойлар кўнгли ҳам бугунги сўлим баҳор кунларидек ёруғ ва нурларга тўладир.

**Нигора ЎРОЛОВА,
“Оила ва жамият” мухбири.
Тошкент вилояти.**

НАТИЖА ВА ИСТИҚБОЛ

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирилиги Академиясида "Хукуқбизарликлар профилактикаси тизимидағи ислоҳотлар: натижалар ва истиқболлар" мавзусида республика иммий-амалий конференцияси бўлиб ўтди.

Тадбирда таъкидланганидек, истиқбол Йилларида Президентимиз раҳнамолигда амалга оширилган суд-хукуқ соҳасидаги чукур ислоҳотлар хукуқбизарликлар профилактикаси тизимининг шаклланишида ҳам мухим асос бўлди. Жумладан, мазкур тизимнинг асосий субъектлари фаолияти ҳамда мустахкам қонунчилик базаси яраттилди.

Хукуқбизарликларнинг умумий профилактикасини амалга ошириш ва хукуқ-тартиботни саклашда маҳаллаларда милиция таянч пунктлари, "Маҳалла посбони" жамоат тизимларининг ташкил этилганлиги, шунингдек, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари кошида яраширув комиссияларининг

фаолияти юритаётганлиги алоҳида аҳамият касб этмоқда. Бу каби чора-тадбirlар хукуқбизарликларнинг олдини олиш, жиноят содир этилишининг сабаб ва шароитларини аниклаш, уларни бартараф этиши имконини беради.

Айни пайтда мамлакатимизда З минг 712 та милиция таянч пунктлари мавжуд, маҳаллаларда фан ва спорт тўғараклари, кичик бизнес шоҳобалари ҳамда замонавий спорт майдончалари самарали фаолият кўрсатмоқда. Уларга шу худудда истиқомат килувчи аҳоли, хусусан, ёшлар ва ўсимирлар жалб қилинган. Шу ўринда ёшлар учун янги иш ўринлари яратишга жиддий этибор бериладигани ҳам айтиш жоиз. Буларнинг барчаси эса амалда ижобий самаралар бермоқда, яъни жойларда вояга етмаганлар хукуқбизарликлари, умуман, жиноятчилик сезилилар даражада камайишига эришилмоқда. Буни ўтган йил мобайнида 2230 дан ортиқ маҳаллаларда биронта

хам жиноят содир этилмаганлигига яқюл кўриш мумкин.

Анжуманди ижтимоий ривожланишнинг объектив қонуниятлари ва тамойилларини чукур тахлил қилиш асосида хукуқбизарликлар профилактикаси тизимини янада такомиллаштириш истиқболлари ҳакида атрофлича сўз юриттиди. Фуқароларнинг ижтимоий-хукукий онги ва хукукий маданиятини ошириш, ички ишлар органлари профилактика хизматларининг маҳалла кўмиталари, жамоат ташкилотлари билинганинг хукуқбизарликлар, айниқса, вояга етмаганлар ва ёшлар ўртасида хукуқбизарлик ҳамда жиноятларнинг олдини олиш юзасидан ҳамкорликни янада кучайтириш мухимлиги таъкидланди ва ушбу йўналишдаги вазифалар хусусида фуръ алмасиди.

Конференцияда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

**Зикрия НЕММАТОВ,
ИИВ ИХҲҚ ва ЮРТ
бошқармаси ОАВ билан
алоқа қилиш бўлими
бошлиғи, полковник.**

НОТАРИАЛ ҲАРАКАТНИНГ МАХФИЙЛИГИ

Одатда, фуқаролар ўзи билан боғлик нотариал ҳаракатларни бошқалар билишини хоҳлайвермайди. Нотариал ҳаракатнинг маҳфийлиги ҳакида тушунча берсангиз.

Т. ҲОШИМОВ.

Ўзбекистон Республикаси "Нотариат тўғрисида" ги Қонунининг 6-моддасига асосан: "Нотариуснинг, нотариал ҳаракатларни амалга ошируви бошқа мансабдор шахсларнинг, шунингдек, амалга оширилаётган нотариал ҳаракатлардан хизмат вазифасини бажарши муносабати билан ҳабардор бўлиб қолган шахсларни ўзларига маълум бўлган ахборотларни ошкор қилиши, шу жумладан меҳнат шартномаси бекор қилинганидан кейин ҳам ошкор қилиши тақиқлади."

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирилиги томонидан 2010 йил 30 марта кабул қилинган "Нотариуслар томонидан нотариал ҳаракатларни амалга ошириш тартиби тўғрисидаги Йўрикнома"нинг I боб 4-бандига асосан: "Фуқаро жисмоний нуқсони, касаллиги туфайли ёки қандайдир бошқа сабабларга кўра битим, ариза ёки бошқа хужжатни ўз кўли билан имзолай олмаганида, битим, ариза ёки бошқа хужжатни унинг топширигига кўра имзолаган фуқаро, хужжатни таржима қилиб берган таржимон (сурдо таржимон) ва бошқалар ҳам ўзларига маълум бўлган ахборотларни ошкор қилиши тақиқланади".

Саволга Тошкент вилояти Кибрай тумани 3-сон ДНИ нотариуси Дониёрхўжа АСҚАРОВ жавоб берди.

ВАҚТИНЧА БЕРИЛГАН МАЪЛУМОТНОМА никоҳ тузишда хужжат вазифасини ўтайдими?

Ички ишлар органи томонидан шахсни тасдиқловчи хужжат ўрнiga вактина берилган маълумотномалар билан никоҳ тузиш мумкини? Б. Матниязова.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирилиги томонидан 2013 йил 31 декабрда кабул қилинган "Фуқаролик холати далолатномаларини ёзиш органларида иш юритиш тартиби тўғрисидаги Йўрикнома"нинг IV боб 85-бандига асосан:

"Ички ишлар органи томонидан шахсни тасдиқловчи хужжат ўрнiga вактина берилган маълумотномалар билан никоҳ тузилганлигини қайд этишига йўл кўйилмайди."

Назира ЕРЕЖЕПОВА,
Корақалпогистон Республикаси
Кораўзак туман ФХДЁ бўлими
мудири вазифасини
бажарувчи.

ОШКОР БЎЛИБ ҚОЛМАЙДИМИ?

Фуқароларнинг мурожаати сабабли аён бўлиб қолган маълумотлар ошкор этилмаслиги ҳакида коидалар белгиланганми?

Н. Шукурова.

Ўзбекистон Республикаси "Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида" ги Қонунининг 13-моддасига асосан:

Фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқишида фуқароларнинг шахсий ҳаётига доир маълумотлар уларнинг розилигисиз, шунингдек, давлат сири ёхуд қонун билан кўрикланадиган бошқа сир хисобланган маълумотлар ва агар фуқароларнинг хукуклари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини камситадиган бўлса, бошқа ахборотлар давлат органлари ходимлари томонидан ошкор этилишига йўл кўйилмайди.

Мурожаатга тааллукли бўлмаган, фуқаронинг шахсига доир маълумотларни суришириб билишга йўл кўйилмайди.

Фуқаронинг илтимосига биноан унинг шахсига доир бирон бир маълумот ошкор этилмаслиги керак.

Ижобат ВАФОҚУЛОВА,
Тошкент шаҳар Шайхонтохур тумани
1-сон ДНИ нотариуси.

ҲАЁТНИНГ ШИРИН САБОҚЛАРИ

Жойларда мутахассислар иштироқида турли мавзууларга доир ўтказилаётган хукукий тарғибот тадбирларида отоналар ва ўшларнинг фикрлари ҳам кўпчилиқда қизиқиш, мулоҳаза уйғотади. Шундун йигинлардан бирда эрта ниҳонинг ноxуш оқибатлари ҳакида ўзаро батафсил фикрларшиб олганимиздан сўнг ўтирганлардан бири ўз ҳаёти мисолида шундай мулоҳаза билдирид:

— Ёшим элликдан ошган. Ўдагилар йигирма яшар пайтимда қўярда-қўймай уйлантиришган, ўшанда янги келинчак ўн олти яшар бўлган. Ҳали ўзим ҳам ҳаётнинг паст-баландини билмасдим, рафиқам-ку, тўғрисини айтсан, ёш боладай эди. Бу шошма-шошарликнинг оқибати ота-она бўлганимизда

янада қаттироқ билинди, кетма-кет фарзандлар кўрдик. Учинчи боласини ҳам туккан хотиним деярли сўлиб қолгандай эди. Ҳуллас, ҳалигча шифохонада даволанинг туради.

Мени ўйлантирадиган яна бир нарса шуки, кейинги ўғлим ҳам, қизим ҳам ҳалигача нимжонлиги, тиш шифокорига бир умр серқатнов бўлиб қолишганидан нолишиади. Эрта турмуш онага ҳам, болага ҳам зиён эканни аввал билганимда бала-чақамизнинг бунақа қийналишларининг олдини олган бўлармидик. Болалар тарбиясига ҳам кўпроқ ўзим қарашмуга тўғри келган, ота-онам доим ёрдам беролмаган...

Дарвоҷе, кейинги Йилларда мамлакатимизнинг барча худудларида эрта турмуш куриш ҳамда яқин қариндошлар ўртасидаги никоҳларнинг аянчли оқибатлари, қоловерса, ёшлар ўртасида жорий этилган мажбурий тиббий кўриклининг аҳамияти хусусида кенг жамоатчилик ўртасида тарғибот, тушунтириш ишлари изчил равишда олиб бораилаётганлиги яхши самара бермоқда. Аксарият ота-оналар ўғил ўйлантираётган ёки киз узаталаётган бўлсалар, энг аввало, бир-бирларининг моддий ва маънавий ҳаётини чукур тахлил этган ҳолда, маҳалла-кўй билан маслаҳатлашиб, тўйтомошаларни ҳам дабдабасиз, камчиқим ўтказишига розилик беришилмоқда. Аввалидек, тўй менини, қандай тарзда ўтказишини ўзим ҳал қиласман, бошқалардан кам жойим йўқ, дейдиган ўзбошимчаликларга чек қўйиляпти. Энг асосийси, ҳар бир маҳаллада турмуш куриш истагида бўлган ўшлар билан жонли мулоқотлар ўзининг ижобий натижасини бермоқда.

Чиндан ҳам ҳар бир ота-она ўз фарзандларининг яхши инсон бўлиб вояга етиши, болалиқдан соғлом ўсиши, айниқса, турли ҳасталикларга чалинмаслигини истайди. Бу эса аввало болани дунёга келтирувчи онанинг ҳам соглом бўлишига боғлик. Саломатлики қадрлаган, бир-бирига мөхрибон бўлган ойлада тинч-тотувлик, хотиржамлик баркарор давом этаверади.

Нодира АБИТДИНОВА,
Наманган шаҳар 1-сон ФХДЁ бўлими мудири.

ОТАЛИК КЕЙИНЧАЛИК БЕЛГИЛАНСА

ўзгартишлар қай
тартибда акс этади?

Болага туғилганлик ҳакида гувоҳнома олинганидан сўнг оталикни белгилаш амалга ошганида бу ҳақдаги ўзгартишлар қай тартибда киритилади?

З. Султонова.

Ўзбекистон Республикаси Оила кодекси VII бўлмининг туғишишни қайд этиш ҳақидаги 24-боб 208-моддасида келтирилишича: "Агар ота-она боланинг туғилишини қайд этиши билан бир вақтда оталикни белгилаш ҳакида биргаликда ариза берсалар, ота ҳақидаги маълумотлар берилган ариза асосида ёзилади, болага фамилия ота-онанинг келишувига биноан берилади." Мазкур Кодекснинг "Туғилиш қайд этилганидан кейин оталик белгиланиши муносабати билан ўзгартишлар киритиш" ҳақидаги 209-моддасига кўра: "Ота-онанинг аризаси, суднинг ҳал қилув қарори, отанинг аризасига асосан (она вафот этганда, унинг турар жойини аниқлашнинг имконияти бўлмаганда, мумалага лаёқатсиз деб топилганда, оналих ҳуқуқидан маҳрум қилинганда) туғилиш далолатномаси ёзилган жойда туғилиш тўғрисидаги ёзувлар дафтарига ота-тўғрисидаги маълумотларни киритиш йўли билан оталик белгиланади."

Саволга Пискент тумани ФХДЁ бўлими мудири
Насиба РАСУЛОВА жавоб берди.

**Назира ас-САЛОМ,
рафиқаси, шоира:**

— Эл суйган шоир, шеърлари билан бутун ўзбек халқининг кўнглидан жой олган инсоннинг жуфти ҳалоли, янги яралган ижод намуналарининг илк гувоҳи, зурриёдларининг онаси бўлиши менга наисиб эттанинг ўзи улкан баҳт эди, албатта. Ижодкорнинг аёли уни тушунадиган, қадрлайдиган, мураккаб лаҳзаларда ҳам ҳамдам, ҳамроҳ бўла оладиган якин дўсти, сирдоши бўлиши кепрак. Шу маънода биз Мухаммад ака билан бир-биримизни жуда яхши тушунардик. Зиёли оила, ижодий мухитда вояж етганим, ўзим ҳам ижодкор бўлганим учун ҳар бир яни асаридан, муваффакиятларидан факат хурсанд бўлардим. Шеъриятнинг кандай ҳодиса эканни англаганим учун ҳеч қачон шеърларидаги лирик қаҳрамоннинг прототипини қидириб, кўнглимга шубҳа иниб, сўраб-суршиштимасдим. Ҳар бир асарнинг сабаби, қаҳрамонини топишга ҳаракат килаверсангиз, охир-оқибат, шоир кўп нарса йўқотади, қанча гўзлал мисралар дунёга келмай қолиб кетаверади.

Мени күвонтирган яна бир мұхим нарса борки, Мұхаммад ақа менға нағақат фарзандларымнинг онасы, умр йүлдошим деб эмас, балқи ижодкор деб қараради. Гарчи сермаҳсул ижод қилиб, катор-катор китоблар чыгармagan бўлслам-да, у киши мени доим ёзишга ундар, ижодимни хурмат киларди.

Халимиян эсизмада: Мухаммад ака дунёдан ўтиб қолғанида уларнинг бари худди ўз жигаргўшасини йўқотгандек кайгуришида. Халигача ёруғ хотиралар билан эслашади. Маҳалладошлар билан сумалак қиласизми, бирор тадбир ўтказамизми, нима ёрдам кера, бўлса, уйда борини олиб чиқуб берарди.

Менга ҳар доим ҳам ички кайфиятини сездиравермасди. Ишдан келиб, овкатланиб бўлгач, ижодий ишларни шўнгич кетарди. Шу билан бирга, ижодкорларга хос кайсарлиги, инжиқлиги ҳам бор эди. Агар эшикдан кириб келган пайтлари овқат тайёр бўлиб, дастурхонга кўйилма-

Ўзбекистон халқ шоири Мұхаммад Юсуфнинг ушбу самимий ва бетакрор мисраларини ўқир эканмиз, жаниатмонанд юртимизнинг ҳар бир зарраси, сўлим табиати, майсаю чечаклари, мусаффо осмони, фақат бизнинг миллатимизгагина хос бўлган қадриятлар бор бўйи, гўзалликлари билан юрагимизга қўйилаверади. Юртимизда шоир шеърлари кириб бормаган хонадонни топиш мушкул. У ҳар бир шеърхоннинг сирдошига, яқин одамига, таъбир жоиз бўлса, оила аъзосига айланниб улгурган эди.

Ха, Мұхаммад Юсуф Ўзбекистон деган катта оиласынг Фидойи фарзанди бўлса-да, унинг ҳам ўз мўйжаз оиласи — рафиқаси, шириндан шакар фарзандлари бор эди. Мұхаммад ака машхур шоир бўлиш билан бирга эл қатори оиласи юмушларни зиммасига олган куончак оила бошлиги, меҳридарё ота эди.

“ЭСЛАСАК АРЗИРЛИ ХУШ ДАМИМИЗ БОР...”

**Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуфнинг
оила-аъзолари хотираларидан**

са, кейин минг илтимос қылсанғиз ҳам, емасди. Күнгил одами бўлгани учун, табиики, салгина эътиборсизликдан ҳам ранжиб қоларди. Агар янги шеъларини ўқиб берёта-ни да, чарчага-нимдан-ми ёки бошқа таш-виш-лар би-лан-ми, сал-бе-парво-лик қил-сам, дарров ўша-корала-масини йиртиб ташларди. Кейин шеър парчаларини битталаб йигиб, ёзув машинкасида оқ қоғозга кўчириб кўярдим.

**Маъсуда ГУЛМЕТОВА,
қизи:**

— Мен ойлада түнгич фарзанд бўлганим учунни, "Кизим, сингилларингни сенга топширдим, ўзинг қараб юр, сен кандай булсанг, булар ҳам сенга қараб кетади", дердирад. Аямга "Агар Мавсуда баҳти бўлса, бу иккаласиям ҳам баҳти бўлади", дер экланад. Менин узатишашётганда ортимдан тўйхонага отланганлар. "Кизининг отаси тўйга бормайди, урф-одатимизга тўғри келмайди, одамлар гапиради", дейишса, "Кани, қаерда ёзилган бу коида, бошқаларинг билан нима ишм бор", деб барип бир борганилар. Бош фарзандим тулигишидан олдин дадам: "Фарзандинг қорамагиз ўигил бўлади, отини Билол кўямыз", деганлар. Билолга атаб шеър ҳам ёзганлар. Болам билан ўйга борган пайтларимизда, кетгунимча нева-

пала-
рини күлдан күймай күтариб
юрардилар. Күчага олиб чи-
киб кетиб боғ айлантираар,
ширинликлар олиб бериб,
ўзлари ҳам боладек яйраб ке-
тардилар.

Мадина ЮСУПОВА, қизи:

— Оиласизнинг кенжаси бўлганим учунми, дадам доим мени ўзлари билан бирга олиб юрадилар. Ҳатто хизмат сафарига отлансалар ҳам мени етаклаб кетардилар. Аям, ахир ёш бола-ку, узоқ йўлда қийналасизлар, деб қаршилик қилсалар, "Икки-уч кундан буни согиниб коламан-да", дердилар. Биз дадам билан яқин дўст эдик. Аямга айтолмаган галимизни дадамга айттардик. Бирор муаммони ҳал қилиш керак бўлса, дадам билан ечим то-пардик. Улар биз билан худди тенгдошдек ўнардилар,

киш күнлари күчага чиқиб,
чана учардик. Шундай кез-
ларда дадам ҳам худди ёш
боладек мирикби сир-
паник учардилар.

Күйчилик, ижод-
корларнинг вақти
кам, уйида кам
бўлади, деб
ўйлади. Аммо
дадам оилас-
ни, айниқса,
биз фарзан-
дларини
хамма нар-

Кўпчилик, ижодкорларнинг вакти кам, уйда кам бўлади, деб ўйлади. Аммо дадам оила-ни, айниқса, биз фарзандларини ҳамма нарсадан устун кўрдилар. Янги йил олдидан арчани ҳам, столни ҳам бирга бе-зардик. Жуда бағрикен, савобтабад одам эдилар. Бизни ҳам тўгрилик, самимийликка ўргатган. Иккисизламачи бўлманглар, ҳеч қаҷон ўзларинга ёкмаган нарсани ёқди, деб айтманглар, деб тайинларди. Андижонга борсак, ёқ

киймларини ечиб олиб, ялангөәк юрардилар. Мехмонарлар ичидан оддий дәхқонларни топиб олар, улар билан дилдан сұхбат күришті. Бозорга борғанимизда ҳам сабзавотларни танлаб-танаңылаб, дәхқон сұраган пулудан ортиқөк нархда солиб оларди.

Дискли магнитофонлар савдога энди чиқсан пайтла-
ри эди. Менга биттасини со-
вға қылдилар. Эртаси куни
ишхонасига бар аёл бемор
боласи учун дорига пул сұраб
келибди. Аксига олиб дадам-
нинг ёнда пуллари кам экан.
Шунда ўша менга олиб бер-
ган магнитофонни сотиб, пу-
линин бериб юборғанлар.

Дадам вафот этганида 15 ёшда эдим. Аммо шундай улуг инсон жакидаги ширин хотиралар бизлар учун бир умрга татигулук. У киши бизга бир ота бериси мумкин бўлган меҳр-муҳаббатни ортиги билан кўрсатган. Хозир-

Абадият сарчашмалари

да нимадандир сиқилсам дарров дадамнинг китобларини варактрайман ва шеъларидан жавоб олгандек бўламан, рухланаман.

Назира ас-САЛОМ:

— Мұхаммад ақаннің фотографидан сүңг одамлар “Шоир үзіннің үлімінін аввалдан билгінмекан, шеърларі худди башорратта “ұштай””, дейишиди. Йүк, аслида у киши ҳеч қаңон үлім ҳақида гапирмасди. Қайнонам ҳам хавотирлағы болам, бунақа шеърлар ёзмагин, десалар, она, бу шунчаки шеър, эътибор берманғ, деган. Янаам ким билсін, балки күнгідан үтгандын, лекін ҳеч қаңон ошкор этмасди. Эсимда, “Лолакизғалдок” шеърінің Әзувичар үлоғасмасынинг Дүрмондаги ижод үйінде, Шавкат Раҳмонни күриб келиб, зилиб-эззилиб ёзған. Мен таскин бермоқчи бўлганимда, үзимни Шавкат ақаннің ўрнида кўрдим, деб кўзларига ёш олганди. “Хавотир” деган шеърларидә “Ииглашни ҳам билмас менинг қизларим”, деб ёзғанларидә, ҳали қизларим жудаям ёш эди. Лекин Охунжон Мадалиев оламдан ўтганидан кейин галати бўлиб, үлім ҳақида ёзвер маслик керак экан, деб ўйлашиб қолған эди.

Мұхаммад ақаннинг вафотидан сүңг анча пайтгача ўзимга кела олмадим. Сахро ё денгизнинг ўртасида ёлгиз колиб кеттган боладек хис қылдым ўзимни. Тушкунликка тушиб қолғандым. Вафотидан бирор йил олдин қаттқи бетоб бўлиб қолғандиша, "Менга нимадир бўлса, қийналиб қоласан-ку, ўзимни эмас, сени ўйладим", деб кўзларига ёш олганди.

Хаёт эса давом этаркан.
Ўша кезларда раҳматли онам
хаёт эди, менга далда бўлди-
лар. Фарзандларимнинг бор-
лиги мени яشاши, яна Му-
ҳаммад ака учун ижод қилиш-
га ундади.

Энг эътиборли жиҳати, шахсан Президентимиз Ислом Каримовнинг гамхўрлиги, эътибари туфайли Муҳаммад Юсуф номидаги жамғарма фаолиятини бошлади. Китоблари қайта-қайта нашр қилинди. 50 йиллик юбилеи нишонланди. Мухтарам Президентимизнинг «Муҳаммад Юсуф тавалуди-

нинг 60 йиллигини нишонлаш тұғрисідағы қарори қабул килингач, юртимизда мазкур сананы мұносиб күтиб олиш-га қызғын тайёгерлік күріліпти. Хусусан, шоир таҳсил олган олий ўқув ѿртуда Мұхаммад Юсуф номидагы музей ташкил килинаяпты, шоир яшаб ўтган пойтахты миздаги Пушкин Салор күчәси 1-үйда мемориал лаваһа ўнатылдапты. Мұхаммад ака нафакат ўзининг кадрдан оила аъзоларининг, балки бутун халқымызның қалыбида, ёдіда мангу, бархәттәш аяшверали.

ШАҲНОЗА РОФИЕВА
ёзиг булди.

“ТРАСТБАНК”

ХУСУСИЙ ОЧИҚ АКЦИЯДОРЛИК БИРЖА БАНКИ ЖАМОАСИ

TRASTBANK

барча юртдошларимизни энг қадимиј ва қадрли байрами – Наврӯзи олам билан самимиј муборакбод этади!

Инсоният-нинг, қола-верса, Шарқ халқлари-нинг энг муқаддас қадриятларини ўзида мужассам этган ушбу эзгулик, меҳр-оқибат айёми бизнинг Ватанимизда айнан мустақиллик йилларидағина чин маънода файзли ва шукухли умумхалқ сайлига айланди.

Ушбу тантана муносабати билан банкимизнинг барча ҳамкор ва мижозларини табриклаймиз. Юртимиздаги ҳар бир оиласы түкинилик ва фаронсалик насиб этаверсин!

НАВРӽИНГИЗ МУБОРАК БӽЛСИН!

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎҚТАМХОН-НУР» ўкув маркази

куйидаги ўкув курсларига таклиф этади:

Тикишчилик – 3 ой.
Тўй ва оқшом либослари – 1-2 ой.
Аёллар костюм-шими, плаш-пальто – 1-2 ой.
Ҳамшира – 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт.
Ҳамшира (тезкор) – 3-4 ой (амалиёти билан).
Тиббий массаж – 3 ой (2 ой ўқиш, 1 ой амалиёт).
Торт ва пишириклар – 2 ой.
Олий торт безатиш курси – 1 ой.
Үйур, Европа таом ва салатлари – 2 ой.
Жаҳон таомлари – 2 ой.
Аёллар сартарошлиги – 3 ой.
Тўй ва оқшом турмаклари ва макияж – 1 ой.
Бухгалтерия хисоби – 3 ой (0 дан балансгача).
Элита парда ва чойшаблар тикиш – 1 ой.
Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси – 1 ой.

Бичишиш-тикиш, моделлаштириш ва малака ошириш – 1 ой.
Сартарошлии – 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Тирнок, киприк ўстириш ва дипеляция – 1 ой.
Каштачилик – 3 ой (машинкада вышивка). Тўкуччилик – 3 ой.
Инглиз тили – 3 ой, рус тили – 3 ой, турк тили – 3 ой, корейс тили – 3 ой.
Бисер, яъни мунчоқ тикиш – 2 ой.
Декоратив гул ясаш – 1 ой. Сарпо кути ва саватлар ясаш – 1 ой.
Бисердан гуллар, дарахтлар ясаш – 2 ой.
Карвинг (мева ва сабзвотлардан композиция ясаш) – 3 ой.
Компьютер сабоқлари – 2 ой, Интернет – 1 ой.

Барчаси амалиёти билан. Ёткохона мавжуд.

Ўқишини тутгатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-йи 31-хона. **МУЛЖАЛ:** Юнусобод деҳкон бозори бош тарафи оркасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, +99894 678-50-30 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).

ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Ҳамза тумани Фарғона йўли кўчаси 4-ий 40-хона. **МУЛЖАЛ:** Кўйлик кийим бозори рўпарасида. ТЕЛ: (9371) 295-57-82, +99894 678-50-30 (кундузи)

БИЛАСИЗМИ?

“Наврӯз ҳамиши баҳорги тенгкунликка тўғри келиши учун янги тақвим тузишга эҳтиёж сезилди ва бундай мураккаб ҳамда масбутиятили ишини Умар Хайём уddyалadi. Хайём Исфаҳондаги расадхонада ва Нишонпурда кузатишлар олиб бориб, 1074 йилда янги тақвим лойиҳасини яратга бошлади. Унга кўра, кабиса йилларни Юлий тақвимидан бир оғар қилалигидан тарзда ишилатиш тақлифини илгари сурди. У ўзи яратган тақвимни донон вазир, иммиш ишиларига раҳнамолик қилаётган Низом-ул-Мулк шараfiga “Маликӣ” деб атади. Хайём яратган тақвим бўйича 33 йилда 8 та кабиса йили келарди. Бу тақвимдаги йил узунлиги 365 кун 5 соат 49 дақиқаю 5,5 лаҳзага тўғри келган. Ҳозирги, амалдаги йил хисоби эса 365 кун 5 соат 48 дақиқаю 46 лаҳза бўлиб, Хайём тақвимидаги “ҳатолик” ишилга фокатгина 19,5 лаҳзани ташкил этади.”

(Умид Бекмуҳаммаднинг
“Сохталашибирилган Хайём”
мақолосидан.)

Манба: Хуршид даврон сайти)

“БАХОР ПАЛИТРАСИ”ГА МАРҲАМАТ!

Кеча “Софлом авлод учун” халқаро хайри фонди биносида Наврӯз – умумхалқ байрамига бағишланган “Бахор палитраси” деб номланган расмлар кўргазмаси очилди. Унда иқтидорли ранг тасвир устаси, Ўзбекистон Бадиий Академияси бадиий ижодкорлар уюшмаси аъзоси Диором Мамедованинг портрет, пейзаж, натрюmort ва саҳна жанрларидаги асарлари намойиш этилмоқда.

— Диором Мамедованинг ҳар бир асарида дадиллик, қатъият ва янги чўққиларни эгалашга бўлган улкан шижоат сезилиб турибди, — дейди Марказий Осиё ва Корея Республикаси ривожланиши ва маданият алмашинуви ассоциацияси раиси Пак Танг Юн. — Муалиф танлаган рангларда унинг тафакур тарзининг ўзига хослиги намоён бўлади. Яратган асарлари йўналишининг бетакорлиги томошабинни мафтун этади. Унинг ижодида рангларнинг моҳирона уйғунликда ифодаланиши рассомнинг ўз устидаги тинимисиз ишланинг самараси деб ўйлайман.

Диором Мамедованинг асарлари бугунги кунда Ўзбекистон Давлат санъат музеи ҳамда Москванинг “Никар” музейидан ўрин олган.

Ўз мухбirimiz

БИР ҲОВУЧ ДУР

***

Салобат обўрга эгалик қўймайди, аксинча унга муносиб бўлади.

***

Ҳеч нимани билмаслигини билди яшаш ҳақиқий донишманоликодир.

АРИСТОТЕЛЬ

ЭЪЛОН!

2003 йилда Карши мухандислик иқтисодидёт институти томонидан Шукурова Мөхира Бахтиёровна номига берилган В№143262 рагамли диплом йўқолганилиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНДИ.

Хатирчи тиббиёт коллежининг маънавий-маърифий тарбия ишлари бўйича директор ўринбосари Сайёра Эгамбердиевага кўпчилик шогирдлари ана шундай таъриф беришади. Албатта, бундай самимий эътирофга сазовор бўлмоқликинг ўзи шу соҳа вакилига жиддий масъулият юклади.

— Сайёра ўзининг ижодий кобилиягини, билим ва маҳоратини ёшлар тарбиясига бағишишда бошаларга намуна бўлмоқда, — дейди коллеж директори Вали Тўрекулов. — Унинг фаоллигига, жонкуярлигига кўпчиликнинг ҳаваси келади. Колледжа ўтказилётган маънавий-маърифий тадбирларга ўзи бош-кош бўлиш билан бирга ўкувчиларни ижтимоий ҳаётда фаол бўлишга ундейди. Якунда ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизими томонидан ўтказилган "Ийлнинг энг фаол маънавият тарбиботчиси" кўрик-тандовининг республика бос-кичига хамкасбимиз биринчи ўринни эгаллади.

— Бугунги тараққиёт ва ўзгаришлар хаммамизга улкан вазифалар юкламоқда. Айниқса, давлатимиз томонидан биз аёлларга яратиб берилётган имкониятларга муносиб бўлиш учун янада фаолрок ишламиш керак, — дейди Сайёра Эгамбердие. — Фарзандларимизнинг ўқиши, билим олишлари, ҳаётда ўз ўрнини топишлари учун мамлакатимизда барча шароитлар мухайё. Саломатлики химоя килиш, турмуш тарзимизни янада яхшилашга каралётган ислоҳотлар самарасини барчамиз кўриб турибмиз. Шу маънода мен хам бемалол шу озод ва обод юртиминг баҳти бутун, толеи кулган аёлларидан бириман, деб ай-

БАҲТИ БУТУН, ТОЛЕИ КУЛГАН

тишга ҳақлимсан. Шукрки, оиласам тинч, рўзгорим бут, севган қасбимда ишляпман, фарзандларим баҳтиёр яшашяпти. Турмуш ўртогум Салоҳиддин ака билан тўрт ўғилни вояга етказгизис. Энг баҳти авлод шуларда энди!

Яна бир эътиборли томони, менга ҳаёт илмидан сабоқ берган қайнонам, меҳнат фахрийси Малика аям менинг руҳлантириб, ҳамиша кўллаб-куватлаб келдилар. Бизни кўрганлар кайнона-келин эмас, она-бала деб ҳавас килишади. Болаларимни одобли, ақлли қилиб тарбиялашимда ҳам, ишни, рўзгорни бирдеги уddaлашимда ҳам суюнчи бўлди.

Коллажимизда айни пайтда 1280 нафар ўкувчи таҳсил олайти. Уларнинг 1085 нафарини қизлар ташкил этади. Шогирдлариминг таълимтарбия жараёнини зийраклик билан назорат килиш, келажакда юртимиз учун фидойи кадрлар, бой маънавияти оналар бўйлиб етишишлари учун буғундан тўғри йўл кўрсатиш бизнинг асосий вазифамиз хисобланади. Шу мақсадда масканимизда иши гурух ташкил этилиб, ўкувчи-қизларнинг дарсга катнашиши, одоб-ахлоқи, дарсдан бўш вақтларини мазмунли ўтказиши мунтзам таҳлил этиб борилиди. Туман прокуратураси, ички ишлар бўйими, тиббийт ходимлари ва маҳалла оқсоқлари билан ҳамкорликда ўкувчиларимиз ўтасида соглом муҳитни шакллантириш, хукукбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини

олиш мақсадида ташкил этилаётган давра сұхбатлари ва учрашувлар яхши самара бермоқда.

Сайёра Эгамбердиеванинг ташаббуси билан колледжа "Коллеж — мактаб — маҳалла" тизимида ишлар намунали йўлга кўйилган. Ҳар йили ўтказиладиган кўплаб маънавий-маърифий тадбирлар, спорт мусобакалари юқори савияда ўтказилмоқда. Ўтган йили жонкуяр музалиманинг "Ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизими муассасаларида гурух раҳ-

Таълим фидойилари

барлари ишни ташкил этиш" номли кўлланмаси котилди ва вилоят миқёсида оммалаштирилди. Шогирдлари туман, вилоят, республика кўрик-тандовларида фаол иштирик этиб, фахрли ўринларни кўлга киритиб келмоқда.

Дарвоқе, баҳтнинг ўлчови энг аввало оиласада белгиланади. Қолаверса, кимнинг фарзанди, таълим-тарбияни кимлардан олганни сўраб сурштириш орқали ҳар қандай қишига холис баҳо берис мумкин. Бу борада ҳам Сайёра Эгамбердиеванинг иккимасдан баҳти-таҳти оиласада бекасилигига асослар етарили, дейишганда уни яқиндан билган дўст-дугоналари хамкаслари ҳақ экан. Шу боис Хатирчи туманинг Паҳаруҳ маҳалласи аҳли ҳам бу хонадонга ҳавас кўзи билан қарайди.

Маънавият фидойиларидан бири деб эътироф этилган Сайёра Эгамбердиева билан хайрлашаштанини мизда кўнглидаги дил изҳорларини шундай баён этди:

— "Оила ва жамият" менинг севимли газеталаримдан бири десам, янгишмайман. Чунки бу нашр, чин маънода мустақилик тендоши, яни 23 йилки, минг-минглаб оиласада маънавият ёғудларини олиб кираёттир. Мен фурсадтан фойдаланиб, газета мухлисларини, қолаверса, барча ҳамкасларимни ҳалқимизнинг миллий байрами — Наврӯзи олам — Йилбоши билан чин юр建档立卡 куттайман!

Ҳошим ОРЗИҚУЛОВ,
"Оила ва жамият" мухбири.

Самарқанд вилояти Хатирчи тумани “ОЛАМИ ТОЖИЗОР САХОВАТИ” фермер хўжалиги жамоаси

яратувчанлик иштиёқида катта орзу-мақсадлар ила фидойи меҳнат қилаётган саховатли дехонларимизни, барча юртошларимизни чин дилдан кутлайди!

Мустақил ва обод мамлакатимиз янада равнақ топиб, истиқболимиз қўёшдай нурафшон бўлаверсин!

Тошкент вилояти Бўка туманидаги “ОЙДИН” гўзаллик салони жамоаси

Она табиат баҳор фаслининг қалбларни тўлқинлантирувчи мўъжизавий гўзалликларига бурканган шундай шукуҳли ва ёрқин дамларда азиз опа-сингилларимизни, ҳур ва обод юртимиз аҳлини Наврӯз — умумхалқ байрами билан муборакбод этади!

Билим ва иқтидори, ташаббускорлиги билан мамлакатимиз ҳаётининг ҳар бир жабҳасида муносиб ҳисса қўшаётган, ёш авлодни меҳрумҳабати билан вояга етказаётган юртимиз аёлларига ҳамиша баҳт-саодат тилаймиз.

XALQ BANKI

**Давлат-тижорат
Халқ банки жамоаси**

мамлакатимиз аҳолисини НАВРҮЗ байрами билан сидкидилдан муборакбод этади.

Ушбу кувончли кунларда хонадонларингизга баҳт, дастурхонингизга тўкин-сочинлик ва оиласигизга фаровонлик тилайди.

Диёrimiz осмони мусаффо, халқимиз ҳаёти обод бўлсин!

Доим Сиз билан бирга

Хизматлар лицензияланган

**Самарқанд вилояти
Нуробод туманидаги
“МАЪРИФАТПАРВАРЛАР”
жамияти жамоаси**

Гўзаллик ва нафосат фаслида она табиатни уйғонишга, қалбларни завқу шукуҳларга чорлаб кириб келаётган Наврӯз байрами билан азалдан илм-маърифати юксак, озод ва обод юртда ўз буюк келажагини яратаетган халқимизни самимий муборакбод этади!

Хонадонларингиз навбадор шодиёналари, қувончларига тўлсин, соғлом ва баркамол бўлиб вояга етаётган азиз фарзандларимиз баҳту иқболи порлоқ бўлаверсин!

Самарқанд вилояти Каттақўргон туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими жамоаси

Тинчлик ва қут-барака, эзгу фазилатлар рамзи бўлган қутлуғ Наврӯз байрами билан барча ҳамкасларимизни, азиз халқимизни самимий табриклайди!

Келажагимиз вориси бўлган катта омад ва ютуқлар тилаймиз. мамлакатимиз ёшлирига, баҳтиёр болажонларимизга таълим-тарбия бериш, уларни улуғ камолотга етказишдек масъулиятли ва шарафли ишларида меҳрибон устозларимизга

Оlamни маҳлиё этган жаннатмонанд юртимиз янада гуллаб-яшнайверсин, осмонимиз мангу мусаффо, халқимиз истиқболи нурафшон бўлаверсин!

Турли баҳоналар билан бирорлардан пул олиб, кейин қайтармасдан алдаб юрадиган ёки одамларнинг ишончига кириб, уларга тегишли мулкларини ўзлаштириб оладиган кимсалар ҳакида кўп эшитгансиз. Кимнингдир бирор муаммоси, ташвишидан ўз манфаати йўлида фойдаланишга уринадиганлар ҳам орамизда учраб туради. Бирок, текин маблағ топиш, бойлик орттириш учун ўзгаларнинг тақдирини эрмак қилишдан тоймайдиган, бунинг учун ўзини унга гўё умр йўлдоши санаб, аслида бошқа нияти кўзлайдиганлар ҳам бўлса-чи?

Ҳамсұхбатим ўз ҳаётида бўлган бир воқеани сўзлаб берганида таажжуб билан бунга амин бўлдим.

МАВЛУДАНИНГ МАКРИ

ёхуд савоб ўрнига гуноҳ орттираётган кимсалар қилмиши хусусида ҳаётий воқеа

— Ёшим етмишдан ошди, — дейди Ҳалимжон ота, — етти-саккиз йил бурун кампирим дунёдан ўтганди. Аёл бева бўлиб қолса бир нави, ўзини-ўзи эзлаб яшайвераркану, лекин эркак иши ёлиз қолмасин экан. Аслида ҳар ким ўз жуфти ҳалоли билан кўша қариб, бир-бирига суняниб яшаганига не етсин?

Манзурабону билан уч ўғил, икки кизни улгайтиридик. Фарзандларимдан нолимайман. Бари ўқимиши, меҳнаткаш, касб-кори бор, оиласи. Доим ҳолимдан хабардор бўлиб туришади. Набираларимга қарасам кўнглим яйрайди, мени улар ҳам ардоқлашади, етказганига шукр, дейман.

Биласиз, аёл зоти эридан ёлиз қолса ҳам ўз кунини ўзи қўриб, ютара, пишир-куйдирларини қилиб, кун кечиравади. Бирок, эркак иши ўз жуфти ҳалолидан айрилса, девона бўлади, бошини қаёққа уришини билмай қолади. Манзурабону мени ана шундай ёлизлидик колдириб кетди, умринген вафоси йўқ, дегани шудир-да.

Фарзандларим "Ота, ёлизлик ёмон, биз мингдан минг розимиз, бирор танимаҳрам чикса ўйланинг", деб мени кўп кисташса ҳам анча вақт кўнмай юрдим. Ўзим туман ижтимоий таъминот бўлимида ўттиз йил ишлаб нафақага чиққанман. Кампиримнинг ўрни жуда билинса-да, ўзимга тинч эдим. Ўгилларим бир-бирига кўни-кўшни яшашади. Мен кенже ўглим Анваржон, келининг Мунисалар билан яшайман, иккови ҳам шифокор. Келиним жуда меҳрибон, ҳар куни иссиққина овқатлар қилиб беради. Кийим-бошим тоза-озода. Борганд жойимга бориб, келган жойимга келиб юрибман. Енгил машинам, шинамгина уйим-жойим бор, дегандай. Барий, фарзандлик бурчи дейишдими, мени уйлантиришга қатъий киришиб қолишиди. Ёз ойлари эди, ўглим Анваржон эллик ёшлардаги шахарлик бир аёл билан мен ҳакимда гаплашганини айтиб қолди. У хотин мен билан бирга яшаб кетишига ўглимни ишонтирганини

фаҳмладим. У "Икки ўғлим, бир кизим бор, иккови ҳам оила қуриб, ўзидан тинчиган. Умр йўлдошидан ватонга кеттаган эди. Мен элас-элас эслайман, "Дугонажонлар, сизларга минг раҳмат, шундай кунимда йўқлаб келдингизлар, ҳаммаси учун мана шу инсонга таъзим қиласам!" деб Мавлуданинг пешонамдан ўлгани ва кай-

фим ошгач, ичкарига қўлтиқлаб олиб кирганини. Кейин нима бўлди, у ёғини билмайман!

Манзурабону билан уч ўғил, икки кизни улгайтиридик. Фарзандларимдан нолимайман. Бари ўқимиши, меҳнаткаш, касб-кори бор, оиласи. Доим ҳолимдан хабардор бўлиб туришади. Набираларимга қарасам кўнглим яйрайди, мени улар ҳам ардоқлашади, етказганига шукр, дейман.

Биласиз, аёл зоти эридан ёлиз қолса ҳам ўз кунини ўзи қўриб, ютара, пишир-куйдирларини қилиб, кун кечиравади. Бирок, эркак иши ўз жуфти ҳалолидан айрилса, девона бўлади, бошини қаёққа уришини билмай қолади. Манзурабону мени ана шундай ёлизлидик колдириб кетди, умринген вафоси йўқ, дегани шудир-да.

Фарзандларим "Ота, ёлизлик ёмон, биз мингдан минг розимиз, бирор танимаҳрам чикса ўйланинг", деб мени кўп кисташса ҳам анча вақт кўнмай юрдим. Ўзим туман ижтимоий таъминот бўлимида ўттиз йил ишлаб нафақага чиққанман. Кампиримнинг ўрни жуда билинса-да, ўзимга тинч эдим. Ўгилларим бир-бирига кўни-кўшни яшашади. Мен кенже ўглим Анваржон, келининг Мунисалар билан яшайман, иккови ҳам шифокор. Келиним жуда меҳрибон, ҳар куни иссиққина овқатлар қилиб беради. Кийим-бошим тоза-озода. Борганд жойимга бориб, келган жойимга келиб юрибман. Енгил машинам, шинамгина уйим-жойим бор, дегандай. Барий, фарзандлик бурчи дейишдими, мени уйлантиришга қатъий киришиб қолишиди. Ёз ойлари эди, ўглим Анваржон эллик ёшлардаги шахарлик бир аёл билан мен ҳакимда гаплашганини айтиб қолди. У хотин мен билан бирга яшаб кетишига ўглимни ишонтирганини

фаҳмладим. У "Икки ўғлим, бир кизим бор, иккови ҳам оила қуриб, ўзидан тинчиган. Умр йўлдошидан ватонга кеттаган эди. Мен элас-элас эслайман, "Дугонажонлар, сизларга минг раҳмат, шундай кунимда йўқлаб келдингизлар, ҳаммаси учун мана шу инсонга таъзим қиласам!" деб Мавлуданинг пешонамдан ўлгани ва кай-

фим ошгач, ичкарига қўлтиқлаб олиб кирганини. Кейин нима бўлди, у ёғини билмайман!

Манзурабону билан уч ўғил, икки кизни улгайтиридик. Фарзандларимдан нолимайман. Бари ўқимиши, меҳнаткаш, касб-кори бор, оиласи. Доим ҳолимдан хабардор бўлиб туришади. Набираларимга қарасам кўнглим яйрайди, мени улар ҳам ардоқлашади, етказганига шукр, дейман.

Биласиз, аёл зоти эридан ёлиз қолса ҳам ўз кунини ўзи қўриб, ютара, пишир-куйдирларини қилиб, кун кечиравади. Бирок, эркак иши ўз жуфти ҳалолидан айрилса, девона бўлади, бошини қаёққа уришини билмай қолади. Манзурабону мени ана шундай ёлизлидик колдириб кетди, умринген вафоси йўқ, дегани шудир-да.

Фарзандларим "Ота, ёлизлик ёмон, биз мингдан минг розимиз, бирор танимаҳрам чикса ўйланинг", деб мени кўп кисташса ҳам анча вақт кўнмай юрдим. Ўзим туман ижтимоий таъминот бўлимида ўттиз йил ишлаб нафақага чиққанман. Кампиримнинг ўрни жуда билинса-да, ўзимга тинч эдим. Ўгилларим бир-бирига кўни-кўшни яшашади. Мен кенже ўглим Анваржон, келининг Мунисалар билан яшайман, иккови ҳам шифокор. Келиним жуда меҳрибон, ҳар куни иссиққина овқатлар қилиб беради. Кийим-бошим тоза-озода. Борганд жойимга бориб, келган жойимга келиб юрибман. Енгил машинам, шинамгина уйим-жойим бор, дегандай. Барий, фарзандлик бурчи дейишдими, мени уйлантиришга қатъий киришиб қолишиди. Ёз ойлари эди, ўглим Анваржон эллик ёшлардаги шахарлик бир аёл билан мен ҳакимда гаплашганини айтиб қолди. У хотин мен билан бирга яшаб кетишига ўглимни ишонтирганини

фаҳмладим. У "Икки ўғлим, бир кизим бор, иккови ҳам оила қуриб, ўзидан тинчиган. Умр йўлдошидан ватонга кеттаган эди. Мен элас-элас эслайман, "Дугонажонлар, сизларга минг раҳмат, шундай кунимда йўқлаб келдингизлар, ҳаммаси учун мана шу инсонга таъзим қиласам!" деб Мавлуданинг пешонамдан ўлгани ва кай-

фим ошгач, ичкарига қўлтиқлаб олиб кирганини. Кейин нима бўлди, у ёғини билмайман!

Манзурабону билан уч ўғил, икки кизни улгайтиридик. Фарзандларимдан нолимайман. Бари ўқимиши, меҳнаткаш, касб-кори бор, оиласи. Доим ҳолимдан хабардор бўлиб туришади. Набираларимга қарасам кўнглим яйрайди, мени улар ҳам ардоқлашади, етказганига шукр, дейман.

Биласиз, аёл зоти эридан ёлиз қолса ҳам ўз кунини ўзи қўриб, ютара, пишир-куйдирларини қилиб, кун кечиравади. Бирок, эркак иши ўз жуфти ҳалолидан айрилса, девона бўлади, бошини қаёққа уришини билмай қолади. Манзурабону мени ана шундай ёлизлидик колдириб кетди, умринген вафоси йўқ, дегани шудир-да.

Фарзандларим "Ота, ёлизлик ёмон, биз мингдан минг розимиз, бирор танимаҳрам чикса ўйланинг", деб мени кўп кисташса ҳам анча вақт кўнмай юрдим. Ўзим туман ижтимоий таъминот бўлимида ўттиз йил ишлаб нафақага чиққанман. Кампиримнинг ўрни жуда билинса-да, ўзимга тинч эдим. Ўгилларим бир-бирига кўни-кўшни яшашади. Мен кенже ўглим Анваржон, келининг Мунисалар билан яшайман, иккови ҳам шифокор. Келиним жуда меҳрибон, ҳар куни иссиққина овқатлар қилиб беради. Кийим-бошим тоза-озода. Борганд жойимга бориб, келган жойимга келиб юрибман. Енгил машинам, шинамгина уйим-жойим бор, дегандай. Барий, фарзандлик бурчи дейишдими, мени уйлантиришга қатъий киришиб қолишиди. Ёз ойлари эди, ўглим Анваржон эллик ёшлардаги шахарлик бир аёл билан мен ҳакимда гаплашганини айтиб қолди. У хотин мен билан бирга яшаб кетишига ўглимни ишонтирганини

Нима дейсиз?

туғилган куни бўлса, деб ўғлим билан бозор-ӯчарниам чиройли қилиб келдик ва дастурхон тузаб қўйдик.

Негадир жуда интиқ кутилган меҳмонлар тунги соат ўнларда келишиди. Ўзларининг айтишларича, машиналари бузилиб қолганимиш. Зиёфатда беш киши — мен, Мавлуда, яна

бир дугонаси ва унинг эри, ўғли ўтиридик. Коғасу Мавлуданинг ўзи бўлди. Соддалик курсин, мени мақташса, хурсанд бўлиб ҳалиги шайтон сувдан кўпроқ ичаверибман. Аксига олиб, айнан ўша куни ўғлим ҳам шифонхонада тунги навбатчиликда, келиним эса набираларни олиб, онасининг уйига меҳмонга кеттаган эди. Мен элас-элас эслайман, "Дугонажонлар, сизларга минг раҳмат, шундай кунимда йўқлаб келдингизлар, ҳаммаси учун мана шу инсонга таъзим қиласам!" деб Мавлуданинг пешонамдан ўлгани ва кай-

фим ошгач, ичкарига қўлтиқлаб олиб кирганини. Кейин нима бўлди, у ёғини билмайман!

Саҳарда ўйғонсан, еру осмон гир айланиб, бошим ёрилгудек лўқиллаб оғрири, танамни кўтаришига қийналардим. Зўрга ўрнимдан турлиб, Мавлудани чақирдим. Ҳеч кимнинг овози чиқмади. Карасам, кечаги дастурхон ҳамон ёзиғлик эди. У ёқ-бу ёқни кўздан кечиргач, ҳовлига чиқдим. Дарвоза ташқаридан ёпилган, кўрамдаги қўчкоринг иккинчисиям ўй эди. Юрагим шув этиб кетди ва ўгуриб ичкарига кирдиму, пул-мул солиб қўйиладиган сандиқнинг очик ётганига кўзим тушиб, котиб қолдим. Демак, Мавлуда кеча ёлғондакам зиёфат ўюштириб, мени чуб туширган!

У ичини кўздан кечира бошладим, ўзим ётган ўйнинг анжомлари бор, лекин бошқа хоналардаги қўлга илингари нарсалар, шаф жавонидаги қимматбаҳо чинни буюмлар ва сандиқдаги беш миллион сўм пул ўғирлаб кетилган эди. Музлаткини очсан, кечা сўйилган қўйнинг гўшти ҳам ўмарилган...

Шу заҳотиёк ўғлимга қўнғироқ қилдим ва бу товламачи аёлни қаерда, у чуратганини, аниқ манзилини сўраб-сурширишини тайинладим. Ярим соат ўтар-ўтмас болаларим этиб келишиди ва уйдаги бу ноҳуш воқеани ёшишиб, хавотирга тушиб, зудлик билан ички ишлар бўлимига ҳабар қилиш кераклигини айтишиди. Шунда ўша аёлни топиб келган тўнгич ўғлим минг бир хижолат билан:

"Сабр қилинглар, мен аввал аниқлайн, қочиб қаергаям борарди, чегарадан чиқиб кетмaganidir, айб аввало ўзимизда, ишондик, раҳмимиз келди", деб бизларни хотиржам килдим. Орадан уч-тўрт кунча вақт ўтгач, ўша ўғлим уйга келиб, "Дада, Мавлудаҳоннинг дараги чиқди, кечакишида шаф жавонидаги қаралигина айтишиди. Шунда ўша аёлни топиб келган тўнгич ўғлим минг бир хижолат билан:

"Сабр қилинглар, мен аввал аниқлайн, қочиб қаергаям борарди, чегарадан чиқиб кетмaganidir, айб аввало ўзимизда, ишондик, раҳмимиз келди", деб бизларни хотиржам килдим. Орадан уч-тўрт кунча вақт ўтгач, ўша ўғлим уйга келиб, "Дада, Мавлудаҳоннинг дараги чиқди, кечакишида шаф жавонидаги қаралигина айтишиди. Шунда ўша аёлни топиб келган тўнгич ўғлим минг бир хижолат билан:

"Сабр қилинглар, мен аввал аниқлайн, қочиб қаергаям борарди, чегарадан чиқиб кетмaganidir, айб аввало ўзимизда, ишондик, раҳмимиз келди", деб бизларни хотиржам килдим. Орадан уч-тўрт кунча вақт ўтгач, ўша ўғлим уйга келиб, "Дада, Мавлудаҳоннинг дараги чиқди, кечакишида шаф жавонидаги қаралигина айтишиди. Шунда ўша аёлни топиб келган тўнгич ўғлим минг бир хижолат билан:

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

Мутахассислар пошнали пойбазларда юриш мушак мускулларини исталган спорт машқларидан кўра самаралироқ ҳаракатларини таъкидлашмоқда. Аммо пойбазл пошина қанча баланд бўлса, умуртқага шунча кўп оғирлик тушишини ҳам унутмаслик керак.

Кийимларингиздан ҳамиша хушбўй ифор таралиб туришини истасаниз, бир бўлак паҳтага бир томчи атири сепиб кийимларингиз сакланадиган шкафга солиб кўйинг.

Карамнинг таҳир таъмини йўқотишидан салат тайёрлашдан оғирлик кўчидир. Йўқотиши учун қаттиқ шамолдан химояланиш учун тақилади. Акс ҳолда бундай об-ҳаво кўз шиллик каватига зарап етказиши мумкин.

Бўйингизнинг новчароқ қўринини истасаниз, бели сал юқорикордан бошлаб тикилган либослар кийинг.

Мутахассислар узоқ умр кўриш учун ёғли таомда ширилликларни камроқ иштэмол қилишни тавсия этишишмоқда.

Кора матодан тикилган кийимларни ювандан сўнг тузли сувда чайсангиз, унинг қўриниши янада яхшиланади.

Исламок, тухум, яшил гулкамар (борокколи), салат барги ва қарим каби маҳсулотларини кунлик таомномонагизга кўшсангиз, кўз нури пасишидан шикоятигини солиб иштэмол қилинади.

Чой ва қаҳвани овқатдан 1 соат кейин ичган маъқуб. Сабаби ундаги кофеин темир маддасининг сингинши камайтиради. Темир танқислиги эса қамқонликка олиб келади.

Гулноза БОБОЕВА
тайёрлади.

Эргаш АТОЕВ,
Навоий вилояти.

АНТИКА БАЙРАМЛАР

Баҳор биз учун байрамлар мавсуми. Бу фаслдаги барча байрамларни яхши биламиш. Дунёда биз билмаган шундай антика байрамлар борки, эшитиб ёқа ушлайсиз. Хиндаларнинг ёрқин ранглар сочадиган байрами ҳақида маълумотга эгамиз. Аммо, маймунлар байрами борлигига нима дейсиз?

Бу байрам нишонланадиган куни Таиланднинг Ломбури қишлоғида маймунлар учун катта зиёдат уюштирилади. Зиёфатда маймунлар шоҳона дастурхон атрофида "хурматли" меҳмон бўлишади. Айниска, болажонлар катталар назорати остида маймунларни турли ширинликлар, мевалар билан сийлашади, ўйинчоклар совфа қилишади. Бу байрамнинг тарихи ҳам қадим афсоналарга бориб тақалади. Махаллий ахолининг фикрича, маймунлар қадимда Нарани ташгрисининг аскарлари бўлган эмиш. Агар маймунлар одамлардан ҳадяларни мамнуният билан қабул қилишса, танги уларга йил давомида марҳаматли бўларкан. Байрам чоги маймунларни ранжитиш мумкин эмас. Жоноворлар бу имкониятдан яхшигина фойдаланади. Масалан, бемалол йиғилганларнинг бошларига чиқуб олиб, сочларини ўйнаши мумкин. Бу байрам ҳар йили ноябрь ойининг сўнгги якшанбасида нишонланади.

Ҳар йили 19 сентябрь куни эса Европанинг кўпгина шаҳарларида одамлар бошларини антика рўмоллар билан танғиб ва бир кўзларини боғлаб кўчага чиқадилар. Чунки айнан шу куни бу ерларда "Халкаро денизги қароқчилари" куни нишонланади. Кун бўйи давом этган хурсандчилик ярим кечага борибигина тугайди. Бирваракайига шунча, тағин кувноқ ва шодон, инсоғли "қароқчи"лар ушбу байрамни роса қиздиришиади.

"ТИКУВ-БИЧУВ" ҚАҲВАХОНАСИ

Франция пойтахтида гаройиб қаҳвахона фаoliyati кўрсатади. Бу ерга ташриф буюруви мижозлар ёки саидхлар қаҳва ичиш баҳонасида кийимларни "ямаб" ҳам олишлари мумкин. Шу пайтагача модалар ватани ҳисобланмиш бу шаҳарда уйда тикиш-бичиш ишлари билан шугулланиш хеч кимнинг ҳаёлига ҳам келмаганди. Аммо иқтисодий раббатга майиллик туфайли буни истовчиilar топилиб колди. Улар учун "Тикув-бичув қаҳвахона"си ўз эшиклирини очди. Қаҳвахонанинг айrim мижозлари хоҳишига қараб маҳсус курсларга ёзилиб, тикиувчилик касбining илк сабоқларини олишиади. Умуман олганда, бу қаҳвахонада бирор кийимни тикитириш ёки таъмирлаш анча-мунча арzonроқка тушади.

Наргиза СИДДИКОВА
тайёрлади.

ОПА-СИНГИЛ ОВСИН БЎЛ(МА)ДИ

Укам Ахроржоннинг видеостудияси бор. Бир куни туғилган кунда Ноҳзима деган қиз билан танишиб қолганини айтиб қолди. Келин излаб юрган онам бу янгиликдан суюниб, эртаси куни ёк қизнига совчиликка отланди. Тўйдан кейин сездики, Ноҳзима онам орзу қилган келин бўлиб чиқди. Унинг ширинсўзлиги, сартилаги ва пазандалигига ҳатто қўшиларимиз ҳам ҳавас қилишади. Укам билан бир ўғил, бир қизига бўлишиди. Биз кичик укамга ҳам худди катта келинимиздек қиз тописайди, деб юардид. Бир куни онам "Нозимининг кичкина синглиси бор, шуни келин килсан-чи, бўёғи қудалар билан синашта бўлиб кетдик", деб колдилар тўстадан. Биз ўйлаб кўришни, аввал ёшларни учрашириш кераклигини маслаҳат бердик. Укам аввалдан танишини ва ҳамма гап катталарда эканлигини айтгача, совчиликка бордик. Афсуски, сингил опасининг тескариси бўлиб чиқди. "Ичимдан топ" деб бўзрайб туриши етмагандек, рўзгор ишларида ҳам укувсизлиги бирданига сезиди. Онамнинг дардлари ичидиа, лекин "Хали ёшда, Нозимининг тутумини кўриб, ўрганиб кетади", деб кенжа келинга ён босардилар. Барибир, у яхши томонга ўзгармади. Аксинча, опа-сингил аста-секин бир-бири билан ҳатто гаплашмай ҳам кўйди. Ювилмаган идишлар, кир кийимлар, ҳатто ўйни супуриб-сириш ҳам онамнинг ўзига колиб кетди. Оиласиздан барака кўтарилиди. Кенжа укам бўлса, энди фойдаси йўқ, ажрашмайман, деб Фазилат билан алоҳида ўй олиб чиқуб кетди. Асабий ва жizzаки бўлиб қолган Ноҳзима эса нафқат синглисига, балки бизларга ҳам адоват кўзи билан қарай бошлади. Охир-оқибат улар ўртасидаги жанжал ажрашишга сабаб бўлди.

Энди эса онамнинг эзилиб ўтири-

гандарини, укамнинг ёлғизланиб қолганини кўриб раҳҳим келаяти. Яна уйимиз аввалгилик нурга, баҳтиёр кулгулага тўлишини истайман. Ахрор укам **30 ёшда**. 25 ёшгача бўлган, Тошкентда яшайдиган, оққўнгил, сартиштили қиз бўлса, келин қилардик.

**АЗИЗА,
Тошкент шаҳри.**

КЕНЖА ҚИЗИМНИНГ БАХТИНИ БЕРСИН

Рахматли турмуш ўртогим билан 14 йил биргага тинч-тотув яшадик. Жуда меҳнаткаш, болажон инсон эди. Тақдир бизларни тўрт қиз билан сийлади. Эрим ишдан кайтганида қизларимнинг бири югуриб, яна бири эмаклаб пешвуз чиқишар, отаси уларни бирма-бир эркаларди. Қисмат экан-да, тақдир у кишини қирчиллама 39 ёшида бағримиздан юлиб кетди. Яхшиямки, бу дунёда яхшилар кўп. Қизларимни ҳеч кимдан кам килмай ўстиришимда тоғларни ва амакилари камарбаста бўлишиди. Уч қизимни узатганиман. Етти набиранинг бувисиман. Уларнинг турмушидан кўнглим тўқ. Кўёвларим, куда-андаларини жуда бамаъни, меҳрибон одамлар. Кенжа қизим Шаҳло бу йил **26 ёшга** тўлади. Қўли гул ҷевар. Ниятим — энди Шаҳлони ҳам тўқис бахтини кўрмок. Тайинли касб-кори бор, оиласини қадрлайдиган йигит бўлса куёв қилардик.

**СОҲИБА опа,
Сирдарё вилояти.**

НИЗОМЖОННИ ТАНИШТИРСАК

— "Оила ва жамият" кўп Йиллардан бери хонадонимизнинг қадрдан "мехмон"га айланган. Газетанинг 5-сонидаги "Бахтли бўлинг" руқнида "Бухородан кўчиб кетибди" сарлавашли ҳали эълонда Тожибай исмли киши

ТАБИАТ - ДОРИХОНА

РЕДИСКА

Редиска ўзининг ёрқин ранги, хуштамъ ва хушхўрлиги билан баҳорги сабзавотлар орасида ажралиб турди. Таркиби инсон организмим учун керакли бир суткалик С витаминини ярми мавжуд экан. Шу боис у кондаги гемоглобин миқдорини меъёrlаштириб, қонайланишини яхшилади. Организмнинг модда алмашинуви жараёниди фаол қатнашади. Юракни ёғ босганди, қандли диабетда ва бўғим хасталикларида жуда фойдали озука ҳисобланади.

Редисканинг ўпчиғи ҳам фойдали элементларига бой. Кизил редискада темир, пушти ранглисида марганец моддалари кўплиги аниқланган. Ушбу моддалар меъда ва ичакларни тозалайди. Фосфор эса сүяклар учун зарур.

Шарбати одамни тинчлантиради. Таркибида темир ҳамда магний моддалари кўп миқдорда бўлганилиги туфайли ичаклар шиллиқ пардаларига яхши таъсир кўрсатиб, уларни тозалайди. Шу билан бирга буйрак, юрак-қон томир касалликлари билан оғриган беморлар редиска шарбатидан мунтазам иштэймол қилсалар фойдалидир.

ТАБИАТ - ДОРИХОНА

Кон босими ошганда редискани сомонча шаклида тўғраб, қатиқка аラлаштириб тановуву килинса, дард тез чекинади. Меъдаси заиф беморлар учун эса уни шўрвада пишириб, иштэймол қилиш тавсия этилади. Редисканни киргичдан ўтказиб, шарбати ичилса, жигилдин қайнашини тўхтатади. Шунингдек, у асаб тизими фаолиятини яхшилаб, мушак тўқималарини мустаҳкамлайди. Озириш хусусиятига ҳам эга, ортиқа вазндан азият чекаётганлар учун жуда фойдайди.

Мутахассислар уни антибиотик-сабзат деб атасади. Чунки у микробларни қириб ташловчи хусусияти ҳам эга. Айниска, оғиз бўшлиғидаги микробларни ўлдириб, ноxуш хиджин йўқотади.

Редисканни яхшилаб юваб, банди, учни ва илдизларини кесиб ташлаб, ўпчиғи билан тўғраб, қатиқи салат тайёрлаб, иштэймол қилинса, кайфият кўтарилиб, иштаҳа очилади.

Помидор, бордиринг ва бошқа сабзавотлар этилини пишгунча редиска организмни энг фойдади витаминлар билан таъминлаш вазифасини аъло даражада бажара олади.

Майдалаб тўғраб, барра пиёз, саримсоқ пиёз, турли кўкатлар ва ўсимлик ёғи билан аралаштириб тайёрланган салатлар нафақат дастурхон безаги, балки баҳор оидаги "илик узилди" даврида ўшу қарилар учун бирдек дармондори ҳисобланади.

Латофат САДУЛЛАЕВА тайёрлади.

ўғли Нозимжонга нуксони бор қиз излаётганини ёзган экан. Жияним Дурдана ҳақида Нозимжонга хабар берсан қандоқ бўларкан, деган ўйда сизларга хат орқали мурожаат этаплан. Дурдана 1982 йилда туғилган. Болалигига кўзида филайлик хасталиги аниқланган. ўзи батартиб, ҳаракатчан қиз. Кўлида бир нечта хунари бор. Турмушга чиқмаган. Агар мумкин бўлса жиянин ҳақидаги маълумотларни Нозимжонга етказсангиз.

Эҳтиром билан **САЛИМА опа,**
Самарқанд шаҳри.

КАМПИРНИНГ ДАРДИ...

Бизлар оиласда уч қизмиз. Отонам ҳаммамизни хайрли дуолар билан узатишиди. Шукрки, баримиз тинч, ахил яшаяпмиз. Бирок оғир дард тўрт йил аввал ономизни орамиздан олиб кетганидан сўнгнина уларнинг кадрини энди англайпмиз. Аммо тақдирнинг бу синовига кўнмай иложимиз йўқ экан. Онам дунёдан ўтганидан сўнг отам жудая ёлғизланбди қолди. Хай хотдең ҳовлига сифмай, нукул эслаб йиглагандари йиглаган. Ҳар куни холидан хабар олиб турмиз. Набиралари-ку доим ёнларида, зериктириб кўйишмайди. Аммо отамини йил сайин ёлғизлик эзиб ташляяти. Биз — уч опа-сингил, кўвлар маслаҳатлашиб, отамга инсоғли, диёнатли, савоблашиб бир аёлни топмок учун кўп жойларга бордик. Лекин ҳар хил номзодлар чиқяпти. «Кампирнинг дарди гозада» деганларидек, айримлари ҳали бир кун яшамасданоқ менинг номимга аввал ўй-жойини ўтказиб берсин деган шартлар ҳам кўяяпти. Кимга ишонишни ҳам билмай қолдик. Шунинг учун охири сизларга мурожаат этишига мажбур бўлдик.

Отамнинг ўшлари **57 да**. Навоий шаҳрида ҳовлимиз бор. 45-50 ўшлар атрофидағи навоийлик аёллардан бўлса, хабар беришларини сўраймиз.

ЛОБАР,
Навоий шаҳри.

Ўлан айтиб ўртилдим,
Шўх қизлардан туртилдим.
Менинг кўнглим билмайсан,
Писандингга имайсан.

Куюк кўнглим — кўк майса,
Бўлар юзингни чайса.
Ойдай юзинг ойланар,
Ўттиримоқча шайланар.

Юзинг суви — сумалак,
Қошинг — қия камалак,
Тақиб чиқсанг жамалак,
Тиз чўкар минг хур, малак.

Ҳай ёр, сени кўз сўиди,
Сайраётган сўз сўиди.
Кайга борсанг, эргашиб
Юрак, қурғур кўп кийди.

Тариқ ўсмас тошлокда,
Сен биттасан қишилоқда.
Қадирюч ин қурмайди,
Жой бўлмаса пештоқда.

НАВРЎЗ ЎЛАНИ

«Ҳай-ҳай» дедим, «ҳай» дедим,
Ичу этимини едим.
Мингта қиз орасидан,
Елғиз ўзингни дедим.

Буриштирма лабингни,
Билиб бўлмас таъбининг.
Мендан бошқа ким олди
Нозик гулдай қалбингни?

Терма бўлса терма-да,
Қошингни кўп терма-да,
Агар кўнглинг бўлмаса,
Қовогингни уйма-да.

Дард аримас сўз билан,
Дийдор тўяр кўз билан.
Яқинингга ўйлатмас
Товонингда қўш «илон».

Қўши аниориг балога,
Киприкларинг кўлага.

Халқ оҳангларида

Асло раҳминг келмайди
Мендай ошиқ болага.

Дардим айтиб толаман,
Кўпглинг сўраб қоламан.
Ёр кўшида, нетайин,
Кўз ёшлари жоламан.

Дардим оғир, биламан,
Кўксими минг тиламан.
Агар мени севмасан,
Бахшилигим қиласман —
Ўлан айтиб ўласман.

Ўзим ойдай боламан,
Тоғу тошда лоламан!

Шодиёр ТЎРАЕВ,
Кўшработ туманидаги
35-мактабнинг она тили ва
адабиёт ўқитувчиси.

АЛЛА АЙТИНГ...

Қалбининг қайноқ муҳаббати, меҳр тўла кўзлари билан гўдагига термулганча она алла айтади. У аста бешик тебратаркан, алланинг майин оҳангларидан кичкинот ширин уйкуга кетади...

Кизил гулнинг шохида, алла,
Гунчамисан, нормисан, алла.
Онажонинг баҳтига, алла,
Болажоним, бормисан, алла...

Юрагидан тўлиб келаётган бу кўшигини она дунёнинг бор зебу зийнатига алишмайди. Бешигида осуда ором олаётган мурғак гўдак алла оҳанглари остидаги сўз маънисини ҳали билмайди, лекин унинг сирли моҳиятини митти қалби билан туйғандай. Кичкинот мөхрдан яралган бу кўшикни жон кулоги билан тинглаб, руҳияти билан ҳис этади. Дунёда турфа кўшиклар кўп. Аммо она алласининг ҳеч бир кўй-таронага киёслаб бўлмайдиган сир-асори бор.

— Алла кўшиги ижро этилаётганда сокин кўй, кўйма сатрлар, онанинг малоҳатли ҳаракатлари, эркалочи кўллари, хиссиятга тўла овози ҳамда меҳрибон нигоҳи бир бутун ҳолда ҳамланид, мухаддас курдат касб этувчи мўъжизага айлангандек бўлади, — дейди Республика «Оила» иммий-амалий маркази қошидаги «Алла уйи» раҳбари, филология фанлари доктори — Мунаавара Ёқуббекова.

Фарзанд онанинг бу сеҳрли кўшигини тинглаб ором олиш билан бирга меҳру садоқат сабобини, ахлоқий ўйтларни ҳам дилига жо қиласди. Алла боланинг онги, руҳияти, хиссиятга таъсири этувчи, уни моддий ва ижтимоӣ борлиқ билан ташништирувчи самарали таълим-тарбиявий воситадир. Кий ва сўз оҳангни, тебранинг такори яратган мусикий зарб чақалокнинг дастлабки мъянавий мулоқот эҳтиё-

жини қондириувчи, уни онгли ҳаётга кўнигириувчи воситалар бўлиши табиий. Волидасининг нафас олиши, юрак уриши, қадам босиши натижасида пайдо бўлган тақорланувчи товушга она қорнидаёт қўнижик гўдак, энди бу таниши оҳанглардан тинчланиди, мириқиб тин олади.

Алла оналар мұҳаббатидан яралган. Нечакечча авлодлар синовидан ўттан, момоларимизнинг ҳаёт таҳрибаси, зехну заковати, қалб назокати, диду завқидан сув ичган кўшик бу, у чақалокнинг уйкиси орқали мия фАО-лиятига таъсири этиб, гўдакнинг хотираси, дикқати, эшитиш қобилияти, нутқи, тасаввур ҳамда хаёлотининг ривож топшида мухим ўрин тутади.

Маълумки, гўдаклик пайтида болаларга ижобий ҳис-тўйлар, шодиёна кайфият жуда-жуда зарур. Меҳр билан айтилган алла бола қалбига ана шундай тиник тўйгуларни бахш этади.

Барно МИРОДИЛ қизи.

НАФИСА ТУРНИР ФОЛИБИ

Ўзбек қизлари ўртасида биринчи ҳалқаро гроссмейстер — Нафиса Мўминова Вьетнамдаги ҳалқаро турнирнинг хотин-қизлар баҳсида биринчи ўринни эгаллади.

Тўртичини маротаба ташкил этилган «HDBank Cup International Open Chess Tournament – 2014» ҳалқаро турнирида дунёнинг йигирмага яқин мамлакатидан саксон нафар шахматчи ўзаро рақобатлашди.

Нафиса Мўминова турнир давомида тўққизга учрашувдан тўрттасида галаба қозонди ва уч маротаба дуранг ўйнаб, жами беш ярим очко ҳамгарди. Бу натижга турнирда қатнашган хотин-қизлар ўртасида энг юкориси бўлди ва ўзбек шахматчиси олтин медаль ва кубонки кўлга киритди.

Ушбу галаба Нафисанинг жорий мавсумдаги иккинчи ютуғидир. У яқинда Россияда «Moscow-Open – 2014» ҳалқаро шахмат фестивали доирасидаги талаба гроссмейстерлар иштироқидаги турнирда кумуш медални кўлга киритган эди.

ИСТОМИН МАЙАМИ МУСОБАҚАЛАРИДА ИШТИРОК ЭТАДИ

Ўзбекистоннинг биринчи раками теннис устаси Денис Истомин АҚШнинг Майами шаҳрида ўтказиладиган ATP Sony Open Tennis мусобақаларида иштирок этади.

Мусобақаларнинг умумий соvrин ҳамгармаси \$5,65 млн. га яқин мидкорни ташкил этади.

Дунёнинг 57-рaketka устаси Истомин илк босқичда Франциялик Николая Маю (ATP рейтингидаги 39-рўнда) билан баҳс олиб боради.

Ушбу учрашувнинг голиби иккинчи босқичда россиялик Дмитрий Турсуновга рўбарў бўлади. Мабодо Истомин илк икки босқичда мұвафақатидаги қозонгудек бўлса, учинчи босқичда жаҳоннинг биринчи ракетка устаси испаниялик Рафаэль Надаль билан учрашиш имкониятига эга бўлади.

ДЭВИД МОЙЕСГА УЧТА ИМКОНИЯТ

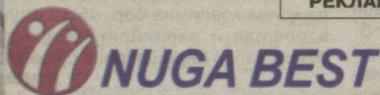
«Манчестер Юнайтед» жамоаси раҳбарияти бош мураббий Дэвид Мойесга яна учта ўйнинда имконият берадиган бўлди.

Бу Чемпионлар лигасидаги «Олимпиакос»га қарши ўйин, шунингдек, чемпионатдаги «Вест Хэм» ҳамда «Манчестер Сити»га қарши ўйинлардир.

Агар ушбу ўйинларда Мойес бор маҳоратини намойиш қила олса, у жамоада колади. Агар акси бўлса, у жамоадан ҳайдалади.

Интернет манбалари асосида Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.

РЕКЛАМА

компаниясининг
Ўзбекистондаги маъсул
вакили 21 март – Наврӯзи
олам байрами

муносабати билан барча
ўзбекистонликларни
самимий муборакбод этади!

Компаниямиз шиори —
“Софлик — муҳаббат —
холис хизмат!”

Барчани гизга сиҳат-
саломатлик, баҳт-саодат бир
умр ўйлдош бўлишини
тилаймиз!

NUGA BEST

Умуртқа погонасини
тўғрилаш

Софликни тез тиклаш

Иштаги
9-дан 18-00 гача
Шанбе, Яшнинбад спорти кунини

Маҳсулотлар
сертификатланган
(1338702) ва
лицензияланган (US0298).

Компаниямиз
Наврӯз — умумхалқ
байрамига бағишлаб
19 марта бошлаб
бир ой давомида хай-
рия акцияси ўтказади!

Жанубий Кореяning NUGA BEST компаниясининг масаж
жихозлари савдо-номайиш залида БЕПУЛ сеансларини
қабул қилиша тақлиф қиласмиз

Қон айланишини
яхшилаш

хизматлар лицензияланган

Тошкент ш. Чиланзор, 12-меваи „Ширин“ ғизаси, 54°-яр
(бүлжал: Республика дизайннерниярхия)
Конт. тел.: (998 98) 382 19 99; (99844) 66 69 886
www.nugabest.uz e-mail: davronat@mail.ru

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қумитаси, «Болалар ва ойлаларни қуллаб-қувватлай» ассоциацияси
(Болалар жамгармаси) ва «Соғлом авлод учун» ҳалқаро хайрия жамгармаси

Таҳририята келган кўлёзмалар
муаллифларга кайтарилмайди.
Реклама материаллари мазмуни учун
таҳририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаса акциядорлик
компанияси босмахонасида чоп этилди.
Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-үй.
Босишига топшириш вақти — 15:00.
Босишига топширилди — 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010 - 7609

9 7 7 2 0 1 0 - 7 6 0 0 0 7

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — Диляром
МАТКАРИМОВА
Саҳифаловчи — Илҳом ЖУМАНОВ
Мусаҳидлар — Сайдғани САЙДАЛИМОВ,
Гулоза БОБОЕВА

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент – 100000. Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-йи. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига
0169-рәқам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г – 338. Формати А-3, ҳажми 3 табок. Адади – 10290. Баҳоси келишилган нарҳда.

ОБУНА ИНДЕКСИ – 176

Қабулхона: (тел-факс) 233-28-20
Котибиат: 233-04-35, 234-76-08
Мухбирлар: 233-04-50
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiyat.uz

1/23/15